

pen

... novo
LUČKO
van
prižgén.

VESTNIKOV
MESEČNIK
četrtek,
29. novembra,
2001,
80. številka

foto Nataša J.

Na praznik nekdanje republike smo upihnili 80. svečko in objeli LUČKO, ki je gospodarju Mirku najlepše predpraznično darilo.

Naše darilo vam, Penovke in Penovci, bo zadnji letošnji PEN, ki izide nekoliko odebeljen 27. decembra.

Čreda se je (skoraj) podvojila

Če ne bi bilo ljubezni, bi izumrli. Tako mi kot na primer GOVEJI GOBOJEDI, ki jih »pouvajo« pri RENGEOVIH v ŠALOVCIH, zato je toliko pomembnejši krst, ki so ga ondan praznično pripravili za prvo potomko škotske višavske govede, kot se gobjedom reče uradno.

**BIOKMETIJA
RENCEO**

*Prizgimo LUČ(KO),
ljudje!*

Gosposdarja ZORICA in MIRKO sta pripravila s pomočjo šefa obreda ANDREJA BERDENA in njegovega pomočnika JOŽETA ŠTEFANECA (oba iz TROPOVEC) slovesnost, na kateri (glej gasilsko fotografijo) se je zbrala množica govejih navdušencev. Ob krstu male teličke, ime ji je LUČKA, se je neposredno vključil tudi MURSKI VAL oziroma njegova najbolj gostobesedna reporterka VIDA TOŠ. V imenu krščanke (ki v nasprotju z Vido še ne govori) je med drugim obljubila, da bo skrbela za potomstvo in da bo, da ne bi stradala, v skrajni sili odšla med politike v Ljubljano, kjer je veliko bikov.

Gegra, NJ

Prehitevanje po desni prepovedano (ker se boš zaletel v steber)

foto: kalte

FOTOZAPIK

Dialog

*Na guči svejt
stoji!*

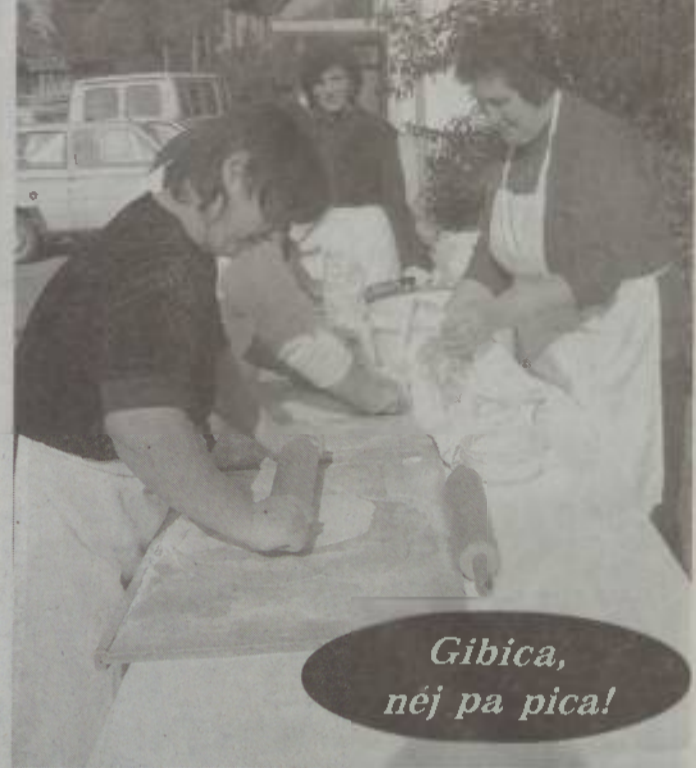

KÖRENOF LUJZ: »Pje, SIMONA! Takšnega telefona še nej sen vida.«

SIMONA ŠPINDLER: »Lujzek, to je nej telefon. Slušalke so, ka čuješ program Murskega vala!«

FERI HORVAT: Neta tüü! Tou se se čuje po radiji, ka vüva norosti gučijta! EL

RAZKRIŽJE Pečejo gibice

*Gibica,
nej pa pica!*

Nekoč so v nekaterih naših krajih pekli GIBICE, in to na različne načine - na primer tanko »razvaljeno« in krožno oblikovano testo, opečeno na plošči štedilnika na obeh straneh, namazano z zaseko in zvito v obliki palačinke.

V občini RAZKRIŽJE so nedavno skušali ugotoviti, ali je kaj takšnih, ki znajo delati in peči »gibice«. Na veliko presenečenje se je našla skupina domačink, ki jim je šlo to neverjetno dobro od rok. Župan zdaj menda razmišlja, da bi pripravili prvenstvo ... (da bi skupino poslal na ...).

JOG

SLOVENIJA GRE NAPREJ

Trpeli so Romuni in semaforji

V eni od ljubljanskih ulic je palača slovenskega prometnega ministrstva. V bližini pa domuje tudi naše gore list - pisatelj, literarni in likovni kritik V. P. Š. (ker je govor o notranjih organih, je ostal raje polanonimen). Ko se je zbrala njegova družina v nedeljo (11. november, ko je med drugim tudi martinovo) pri jutranji kavici, so se pogledi začudeno usmerili na dvorišče. Poleg njihove vrtno lope je slonel namreč nič drugega kot semafor. Bilo je namreč dan po znameniti zmagi za Bežigradom, ko je PRLEK OSTERC dotolkel ROMUNE. Od nogometne zmage in drugih snovi razigrani SLO-navijači so semafor očitno sneli s pravega mesta. A ker je resorno ministrstvo blizu, so ga (semafor) odgovorni hitro pospravili.

kec

*Rdeča, rumena,
zelena*

Öksleji so, maligani bodo tudi

Glavni med poznavalci vina (enologi) v Radgonskih Goricah je gospod LOJZE FILIPIČ (na fotografiji ima eno oko zasedeno). Pomalem se ukvarja tudi s skladanjem besed v rime in v času slikanja je (ob strokovni kontroli MIRKA ŠPURA) spesnil tole:

Ob trgatvi na Pomurskem sejmu 12. 10. 2001 v G.
Radgoni
Vsako leto direktor sejma vabi,
posebni gostje v gorice grejo radi!
Trti dve, besed za brent je sto, namesto v gorico pogled
uperjen
v vinsko je kraljico!
Z očesom enim stroka sladkor meri,
reče vedno več, da sejmu se ne zameri!
Veseli te strokovne smo zabave, samo si trta vinska
zasluži te proslave!
Slavospeve dobri kapljici pa znata skladati tudi vinski
kraljici: slovenska za leto 2002 TJASA KOROSA iz
KLJUČAROVEC in kraljica Društva vinogradnikov in
prijateljev vina Ljutomer,
MATEJA ŠTABUC iz RADOMERJA.

gegra

Vinska kraljica, moja sodnica!

*Ka je té nan Triglaf,
če trenjramo na Srebrnon brejgi!*

PODVIGI

Svetojurijski gasilci na strehi Slovenije

Ni sicer vest, ker se je zgodilo že ob koncu poletja, pa vendar bolje pozno kot nikoli: vrli gasilci z Goričkega, natančneje od SV. JURJA pri ROGAŠOVCIH, so dobili ondan poziv, da gori. In to gori na gori! In to ne kjerkoli, ampak kar na vrhu najvišjega SLO-vrha! Seveda se je kasneje izkazalo, da je bil alarm samo testiranje za morebitne posege v hribovitih domačih krajih, gasilci pa so opravili izpit več kot uspešno. Od koče na Kredarici do očaka so porabili rekordno malo časa, poveljnik PGD STANKO HOLSEDL je menda celo med najhitrejšimi desetimi Slovenci, saj je prisopihal od koče do vrha, preden je sploh postal žejen. Čestitamo!

M. G.

DA VAS NE BO ZEBLO

Lendavski srednješolci na Krfu

Med dopisniki/-cami Pentut so tudi mlade, nadebudne novinarke. Štejemo si v čast, da nam je TANJA poslala poletne spomine in se podpisala pod »štorijsko« o maturantskem izletu lendavske dvojezične srednje šole ekonomske smeri.

Obiskali so kraje, ki so bližje soncu, in sicer na grškem otoku KRF.

T. BOGDAN

4. b in 4. c z razrednikoma Brigito LAJ in Alfredom FEHERJEM.

Namakanje v Jonskem morju.
Kogar miha, naj se pridruži ...

Buzuki, sirtaki in druge grške plese
obvladajo predvsem domačini.
Z dobro voljo in stimulacijo
[fotoško vino, pravijo, je prava reč]
pa smo tega sposobni tudi mi.

Oj, mladost ti moooja!

RAZMIŠLJANJE

Goran Milošević,
ekonomist

»Težava z denarjem je, da zaradi njega počneš stvari, ki jih pravzaprav ne želiš.«

(iz filma WALL STREET)

Približuje se novo leto. Poleg nove letnice na koledarju in novih poglavij v zgodbah, ki jih pišejo naša življenja, bomo v njem deležni še ene novosti. Prihaja EVRO. Prispel je že do samih meja naše dežele, prav kmalu se bo pojavil na naših deviznih računih. Z njim bomo nakupovali čez mejo pa tudi marsikatera nogavica bo dobila vonj po svežih bankovcih.

Vsaka novost, s katero se ljudje srečamo, vzbuja v nas takšno ali drugačno reakcijo. Ta pa se redko zgodi brez določene doze stresa. Še posebej, če gre za denar. EVRO bo v vsakem primeru vplival na naša življenja, vendar kljub temu ostaja zgolj denar, čeravno nov, močnejši in vrednejši. Njegova uvedba nam daje novo priložnost, da razmislimo o denarju nasploh in njegovi vlogi v naših življenjih.

Denar je namreč prav posebna dobrina. Kdor ga ima, pridobi z njim pravico, da si izbere, karkoli mu ponujajo police družbenega hipermarketa. Je dobrina, ki je izgubila lastno uporabnost, da bi postala merilo vrednosti vseh drugih dobrin. Ne gre se torej čuditi, da je vse, kar je povezano z denarjem, za človeka tako

EVRO –

nova priložnost

pomembno. Vsi potrebujemo denar, veliko denarja, da bi z njim zadovoljili potrebe svojih družin, odplačali posojilo, kupili avto ali preprosto napasli svojo domišljijo. Vendar, ali to pomeni, da ga moramo postaviti na prvo mesto v naših življenjih? Nikakor ne. Postaviti ga moramo na pravo mesto.

Denar je vendarle samo sredstvo. Sam po sebi ni ne dober ne slab. Ima pa to nesrečo, da ljudje nanj prilepimo skorajda vse svoje projekcije. Njegova moč je v razgaljanju človekovih strasti. Kaže se v sili, ki usmerja naša ravnanja k posedovanju stvari in prilaščanju njihovih simbolnih vrednosti. Pri tem si cilji popolnoma podredijo sredstva in medosebni odnosi postanejo zgolj groteskna maska, ki skriva za seboj izkrivljen obraz človeške bede. Je mar denar kriv za takšno podobo?

Ljudje smo tisti, ki v svoji kratkovidni zazrtosti v lastno pomembnost pogosto nismo sposobni videti, da denarju dovoljujemo, da vlada v naših življenjih. Dovoljujemo, da strast po posedovanju narekuje naša ravnanja. Denar smo postavili na prestol in ga povišali v predmet malikovanja. S tem, ko vztrajamo v tem razmerju, se naša pozornost vedno znova usmerja proč od resnično pomembnih, predvsem pa trajnejših stvari. Morda potrebujemo nasvet modrega kralja Salomona, ki pravi: »Kakor si prišel iz materinega telesa, tako boš nag spet odšel. Ničesar si ne boš vzel za svoj trud, ničesar ne bo v tvoji roki, ko boš odhajal. Tudi to je bridka žalost: takšen, kakršen si prišel, tak moraš oditi; kakšen dobiček imaš, da se trudiš za veter?«

Morda pa tudi jasna beseda ni dovolj, da bi se za trenutek ustavili, premislili, spoznali in sprejeli resnico, ki nam jo ponuja. V tem primeru bomo ponovno zamudili priložnost in čakali na novo – vse dokler ne pride.

Meja je tista, ki mora povezovati

Če bi Cvetki še pred dvema desetletjema kdo povedal, da se bo v prihodnosti selila v bližnjo Avstrijo, bi mu gotovo odgovorila, naj ne zbija šale na njen račun in naj se nekoliko zresni. Toda Peter Ūllen in njegovo srce sta bila dovolj prepričljiva, da je Cvetka pred šestnajstim leti rojstne Sodišince zamenjala za Sieldorf oziroma za Žetince, kot pravimo kraju tudi v slovenskem jeziku. Čeprav živi v Avstriji, pa je Slovenija Cvetki še vedno zelo blizu. Njena rojstna hiša stoji le streljaj od slovensko-avstrijske meje, in če vmes ne bi rasla drevesa, potem bi lahko uzrla tudi svoj rojstni kraj.

Peter in njegovo srce sta bila dovolj prepričljiva

Slovenec po očetu

V šestnajstih letih se je Cvetka že navadila na življenje v Avstriji. Uradni del poroke je bil v Avstriji, zabava pa se je nadaljevala v Sodišincih. »Vse je potekalo po običajih, kakršni morajo biti na pravem prekmurskem gostüvanju,« sta povedala Peter in Cvetka, ki se je preselila na Petrovo domačijo v Avstriji. V začetku je bilo težko, saj nemščine ni dobro razumela. »Če se človek v življenju hoče s kom pogovarjati, se hitro nauči tujega jezika,« se je nasmehnila Cvetka in se spomnila svojih prvih poskusov nemščine. Sreča je bila le v tem, da večina starejših ljudi v Sieldorfu zaradi bližine meje in nekdanje skupne pokrajine pod Avstro-Ogrsko še vedno govori slovensko. Slovenščino dobro obvlada tudi Cvetkin mož Peter, ki se drugače ukvarja z gradbeništvom. Njegov oče je bil Slovenec. Med drugo svetovno vojno je bil v ruskem ujetništvu, odkoder se je vrnil po letu in pol, vendar ni odšel v domače Rankovce, temveč se je zadržal v Sieldorfu. Tam je spoznal svojo ženo. Takrat je imela v Avstriji še vsaka vas svojega župana in tudi Petrov oče je bil eden od njih. V povojnih časih se je tudi zavzemal, da bi spadal Sieldorf pod Slovenijo, vendar so drugi odločili drugače.

Je v Avstriji boljše?

Če bi kdo Petra in Cvetko vprašal o tem, kako se razlikuje življenje v Sloveniji in v Avstriji, bi gotovo odgovorila, da dandanes skorajda ni večjih razlik. Cvetka je edino dodala, da je življenje v Avstriji nekoliko težje kot v Sloveniji. Standard je sicer nekoliko višji, toda tudi cene so višje in ljudje si ne morejo privoščiti vsega, kar bi želeli. Drugače je s tistimi, ki delajo v Avstriji in živijo v Sloveniji, saj jim menjava med šilingi in tolarji omogoča boljše življenje. Posojilo je v Avstriji težje dobiti kot v Sloveniji.

Tudi na gospodarskem in kmetijskem področju ni vse rožnato. Še posebno odkar je Avstrija v Evropski uniji imajo kmetovalci velike težave, saj se jim nekaterih zemljišč ne splača obdelovati, poleg tega

Če bi Cvetki še pred dvema desetletjema kdo povedal, da se bo v prihodnosti selila v bližnjo Avstrijo, bi mu gotovo odgovorila, naj ne zbija šale na njen račun. Čeprav zdaj živi v Avstriji, se skoraj vsak drugi dan vrača v Sodišince ali v Gederovce na obisk k sorodnikom.

pa Evropa ne želi, da se na kmetijskem trgu pojavljajo presežki kmetijskih pridelkov. Tudi Peter ima zemljo, kot dvolastnik tudi na slovenski strani meje, pa jo je zdaj oddal v najem.

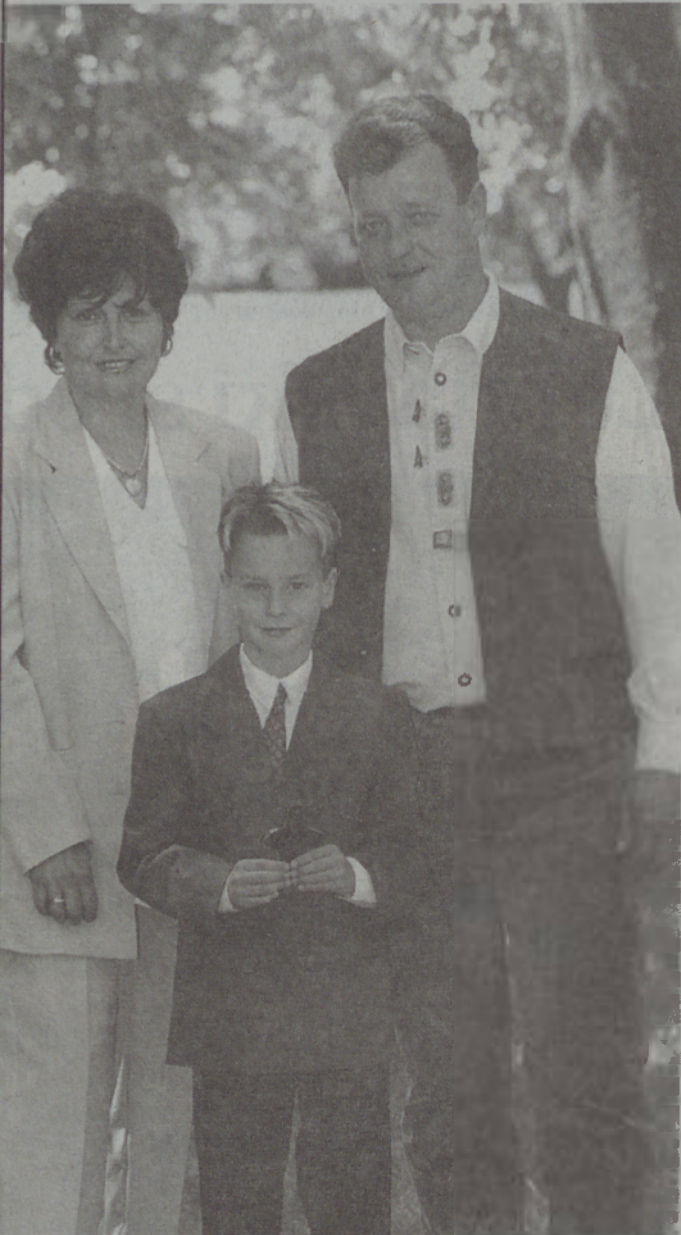
»Pa še ena razlika med Avstrijo in Slovenijo je,« je v šali dodala Cvetka, »v Avstriji ne vedo, kako se skuhatata fižolovo zelje in repa.«

Dobro sodelovanje

Veliko ljudi zanima, kako sta se Peter in Cvetka spoznala. Pri tem naj zapišemo, da že več desetletij poteka dobro sodelovanje med ljudmi in društvi na obeh straneh meje. Na srečanjih se družijo Avstrijci in Slovenci, pripravljajo skupne prireditve, sodelujejo pa tudi občine. Peter ima v Sloveniji veliko prijateljev, in ko je bil z njimi na enem od takih srečanj, je srečal tudi Cvetko.

»Natančneje pri »Voröšu,« nam je izdala naša sogovornica. Peter in Cvetka imata sina Maria, ki je star deset let. Mario govori oba jezika – tako slovensko kot nemščino. Med našim obiskom ga ni bilo doma, saj je bil v šoli, smo pa opazili njegovo harmoniko. Mario igra na diatonično harmoniko, na »frajtonarico.«

Glasbo obožuje in Peter nam je povedal, da ima to po svojem dedu, ki je skupaj s strici večkrat igral na različnih gostijah in zabavah.

Fotografijo smo si sposodili iz družinskega albuma Ūllenovih, nastala pa je pri Mariovem obhajilu. Med našim obiskom je bil namreč Mario v šoli, smo pa izvedeli, da ima zelo rad glasbo in igra na diatonično harmoniko.

Takole pa smo Cvetko in Petra zvalili pred fotografski objektiv mi. Fotografija je nastala v njihovi hiši, ki stoji nedaleč od mejnega prehoda.

V Sloveniji je bila vojna

Malo manj zabave pa je bilo takrat, ko je bila v Sloveniji desetdnevna vojna. »Če povem po pravici, sploh nisem vedela, kaj se je tisti prvi dan vojne dan dogajalo v Sloveniji. Šla sem na obisk k sestri v Gederovce, ko so mi cariniki povedali, da je v Sloveniji vojna in da naj grem nazaj. Nisem se obrnila, temveč sem se odpeljala do sestre, tam pa sem vzela še njene otroke in jih odpeljala v Avstrijo. Ko smo prišli domov, so bili okrog naše hiše že postavljeni avstrijski vojaki, ki so se pripravljali, da bodo varovali mejo. Ullanova hiša namreč stoji v neposredni bližini mejnega prehoda. »Bilo je strašno,« se spominja dogodkov Cvetka. Peter pa dodaja: »Naboji so leteli s slovenske strani in dva sta se zapičila celo v našo fasado. Skrbelo naju je za naše sorodnike na slovenski strani in ni nama bilo vseeno, kaj se dogaja z njimi. Toda na srečo se je vojna hitro končala.«

Na obisk k sorodnikom

Kakor se je Cvetka odpravila k sestri tisti dan, ko se je začela vojna, se tudi danes skorajda vsak drugi dan odpelje na obisk k sorodnikom. Razveseli se tudi vseh Slovencev, ki pridejo v Avstrijo. Ko je bila še zaposlena v trgovini, so bili prav veseli, ko so srečali prodajalko, ki govori slovenski jezik. Mimo njihove hiše se vsak dan pelje tudi nešteto avtomobilov s slovensko registracijo. »Čeprav ljudje ne hodijo več toliko po nakupih v Avstrijo, kot so včasih,« je povedala Cvetka. Spremembe pričakujeta Cvetka in Peter, ko bo Slovenija v Evropski uniji. Odkar Avstrijo varuje schengensko mejo je namreč preverjanje potnih listov in dokumentov strožje. »In prav je tako,« sta se strinjala naša sogovornika, saj je Peter že doživel, da so njegovim sodelavcem, medtem ko so delali na gradbišču v avstrijskem Gradcu, ukradli potne liste in jih želeli ponarediti. Peter in Cvetka do zdaj na meji nista imela še nobenih težav. Tudi na slovensko-hrvaški ne, ko se poleti ponavadi odpeljejo na dopust v hrvaško primorje.

Sicheldorf oziroma Žetinci spadajo v okoliš avstrijske Radgone. Slovenci obmejno mesto večkrat obiskujejo. Tja pa se po nakupih odpravi tudi Cvetka.

Meja mora povezovati

Tako Cvetka kot Peter sta prepričana, da je meja tista, ki mora povezovati ljudi in ne ločevati, čeprav sta vmes slovenska in avstrijska zapornica s slovenskim in avstrijskimi policisti in cariniki. Dobri odnosi namreč živijo v ljudeh in ne v pokrajini ali državi.

Dejan Fujs

Afganistan - azijska država, eksotično ime ali zemljepisni pojem, kakor hočete - je beseda, ki se vsak dan pojavi na prvih straneh svetovnih časopisov ter v glavnih televizijskih in radijskih poročilih. Pred leti mi je govoril urednik Los Angeles Timesa, da so uspešne, srečne države samo tiste, ki niso omenjene na prvih straneh njegovega časopisa, kot na primer Švica, Norveška pa tudi Slovenija. Pozabil je dodati, da so to obenem majhne, civilizirane in nemilitantne države. Toda to sva vedela oba. Ob koncu prejšnjega stoletja so bile na prvi strani »abonirane« balkanske države; Kosovo in Makedonija se še vedno pojavljata, čeprav redkeje na straneh tujih dnevnikov. Afganistan jih je bliskovito izpodrinil, posebno po enajstem septembru letos. Kje je ta država? Kakšna je? Kdo jo pozna? Sta jo opisala popotnika Šeruga in Flisar?!

Hollywood je postregel pred leti ameriškim gledalcem z »domoljubnim« filmom s podatki, zbranimi v filmu Rambo III. Glavni junak, borec iz Vietnama, pomaga prijatelju, aktivnemu ameriškemu oficirju, ki so ga v Afganistanu zajeli sovjetski vojaki. Sovjeti so bili v Afganistanu polnih deset let (1978-1988). In ko Rambo jaše na muli s svojim spremljevalcem, »domorodcem«, mu mudžahedini pripovedujejo, kako Afganistan niso zavzeli ne Aleksander Makedonski, ne Džingiskan, kasneje pa tudi Angleži ne, in da ga ne bodo niti Rusi. Neka stara zgodba oziroma molitev pravi, da se človek v teh krajih mora bati treh stvari: kačjega pika, levjih zob in afganistanskega maščevanja. Dobri ameriški vojak Rambo, ki se je znašel v tej divji deželi na prošnjo Cie, se je obnašal v filmu po dosledni recepturi hollywoodskega scenarija. Ko je film prišel leta 1988 v ameriške kinematografe, so se Rusi že odpravljali iz dežele, ki je niso mogli zavzeti. Moskva je preštevala črne rezultate svojega neuspešnega pohoda: 15.000 mrtvih vojakov, 35.000 telesnih invalidov, 469.000 bolnih vojakov, od katerih jih je 115.000 zbolelo za zlatenico in 31.000 za tifusom. Rambo je v filmu pobil na tisoče Rusov, ki so jih ameriški scenaristi prikazali kot sadiste, morilce nedolžnih ljudi. Mudžahedini so bili v filmu idealizirani kot junaški borci za svobodo. Ameriški filmski kritiki so film pričakali »na nož«. Američanom ni ustrezalo odkrito prikazovanje njihove vloge v Afganistanu: pridobili so med drugim Osamo bin Ladna, ki se je naučil od Rusov agresivnosti in od Američanov, predvsem Cie, umazane »tehnične« taktike, da bi deset let kasneje ugriznil kot kača, pokazal zobe in se maščeval za ponižanja od Aleksandra Makedonskega do današnjih dni. Pri tem pa celo mudžahedini niso bili zadovoljni s filmom: »Film smeši našo vojno in potrjuje vse ruske izgovore, da morajo ostati v Afganistanu vse dotlej, dokler nas Američani oborožujejo.« Eden od vodij svete vojne (džihad) pa je bil še ostrejši: »Sveta vojna in Hollywood nimata nič skupnega. Takšni filmi niso v interesu džihada. Rusi bodo pogledali film in rekli ljudem v Afganistanu: Poglejte, govorili smo vam, da Cia napada Afganistan, in to je razlog, da moramo ostati tukaj in vas varovati pred zlobnimi Američani.« Žal Rusi niso uspeli prikazati Ramba v Afganistanu: Gorbačov je leto dni kasneje umaknil svojo vojsko iz te dežele.

Pravzaprav se v Afganistanu ni zadržal dolgo nihče od številnih napadalcev in osvajalcev. Aleksander Makedonski je odšel na pohod zoper Perzije leta 334 pr. n. št. Bil je star dvaindvajset let; v treh letih je zasedel Egipt in se oklical za Zeusovega sina, za novega Herakleja. Bil je poslanec Svobodnega Sveta in hotel je pokoriti Imperij Zla. Perzijski kralj Darij III., ki je bil dvakrat poražen v velikih bitkah, se je umaknil v notranost svoje velike države. Aleksander ga je dohitel na tleh sedanjega Irana leta 330 pr. n. št. Bil je mrtvega; zajeli so ga, razorožili in ubili njegovi višji oficirji. Eden od njih, Bessos, vodja severnega dela Afganistana, je prevzel njegov položaj in se oklical za kralja Artakserksa. Potem ko je slovesno pokopal svojega mrtvega nasprotnika Darija, se je Aleksandru porodila misel, da bi postal vladar sveta. Dva meseca

po Darijevi smrti je vkorakal v današnji Afganistan. V deželi se je zadržal samo deset mesecev, nato je odšel dalje. Angleži in Rusi so mnogo stoletij kasneje sicer ostali dlje, vendar so se umaknili kot poraženci. Afganistanci so Angleže zdesetkali, Rusi so ob vrnitvi domov govorili o Afganistanu kot svoji največji življenjski travmi, grozi in peklju. Eden od vojakov Sovjetske zveze, ki je na bojišču težko prenašal ukaze nadrejenih oficirjev, je napisal svoji materi: »Mama, kupi mi psička in mu daj ime Podoficir. Če se bom vrnil živ domov, bo prvo, kar bom storil, da bom ubil tega psa.« Drugi vojak je zapisal: »Talibani branijo domovino, mi pa prekleti ruski tovornjak.« Ruska vojska je naivno vkorakala v Afganistan; v njem so jih ubijali vsi - od vaščanov, meščanov, partizanov do otrok. V mestecu Mazar-e Sharif so jih zvalili na tekmo buškašija, okrutno igro, v kateri se konjeniki pulijo za telo mrtve kože. V nekem trenutku so sovjetske vojake obkolili vaščani in jih vse do zadnjega pobili. Krutost je vladala na obeh straneh: če je na primer deklica vzela bonbon od ruskega vojaka, so ji odsekali roko; ujetim sovjetskim

vojakom so odrezali vse ude in ustavili krvavenje, tako da so preživeli. Ko so se to jesen začeli ameriški napadi na Afganistan, se je na internetu pojavil pozdrav ruskih veteranov: »Izražamo iskreno sočutje Američanom v Afganistanu.«

Gospod Sylvester Stallone s svojim tretjim Rambom ni zaslovel, kajti v filmu je nadrobil polno »svojih modrosti«, ki se zdaj Američanom vračajo kot bumerang - med njimi tudi misel enega od mudžahedinov, ki je rekel: »Za nas je to sveta vojna. Mi ne poznamo smrti. Dobili smo »poslednje olje« in bomo samo teoretično mrtvi. Častno želimo umreti za domovino in Alaha ...« Hollywood je vse to objavil in prežvečil, vendar ni razumel svaril, kajti gnal se je za dobičkom in Rambo, kot nepremagljiv ameriški idol, je bil le eno od dobičkonosnih sredstev ameriške politične in gospodarske moči.

Zdaj, po trinajstih letih, se je Stallone odločil za nov podvig, pri tem pa stopil v lastno past. V Miamiu namreč piše scenarij za četrto nadaljevanje svojih »junaštev«. Gre za rekla-

miranje sedanje vojne v Afganistanu. Motiv je drugačen: Osama bin Laden je uničil simbola Amerike in se skrival v Afganistanu, zato morajo talibani plačati, ker so ga skrivali, podpirali teroriste. Torej je četrto del nekakšen novi film o boju zoper globalni terorizem. Bo tokrat avtor spregovoril o dvojni ameriški politiki, razkrinkal politično hinavstvo in pripravil ameriške gledalce do tega, da bi mu slednjič verjeli?!

Njegov prijatelj, učitelj in mentor v filmu Rambo III, polkovnik Trautman, je v ruskem ujetništvu med mučenjem počital ruskemu oficirju: »Če bi proučili njihovo zgodovino, bi se lahko prepričali, da tukaj ni prostora za tujega zmagovalca - Afganistanci se ne predajo. Mi smo imeli Vietnam. Zdaj boste vi imeli svoj Vietnam.«

Tako je mislil ameriški vojak pred desetimi leti. In imel je prav. Sovjeti Afganistana niso zavzeli. Zdaj Američani ponavljajo vietnamski sindrom. Za zdaj še brez večjih žrtev, in če se bo Osama bin Laden umaknil iz Afganistana, se bodo morda tudi Američani; lov na terorista se bo prenesel v drugi kraj sveta. Ta isti že omenjeni polkovnik Trautman je sovjetskemu zasliševalcu še rekel: »Zagovarjate razorožitev in mir v svetu, obenem pa počnete genocid nad ljudstvom.« Danes bi mu lahko ruski vojak lakonično odgovoril: »Tudi vi, tudi vi ...«

Skratka: scenarist in igralec Sylvester Stallone se je lotil odgovornega posla. Prikazati bo moral resnico. Ta pa je v vojni vsaj dvojna: resnica zmagovalca in resnica poraženca. Kaj pa, če v vojni ni ne enih ne drugih?! Kakšna je potem resnica? Bo Rambo to pokazal in odgovoril na vprašanje? Upajmo, kajti to je včasih edino, kar nam v umetnosti preostane. Upanje v ustvarjalca.

Vojna in zvezda

Branko Šomen
Reuters

Velika TRIPENKETA

Novembrska tri vprašanja za šest znanih Pomurcev

1. Kje v Pomurju bi namestili snežne topove?
2. Najboljši plastični kirurg na svetu vam je ponudil zastonj operacijo. Za kateri del telesa bi se odločili? Zakaj?
3. Prihaja evro. Kaj boste z devizami, ki jih imate v nogavici?

VIKA KOLARIČ

pevka skupine Štrk, Ptuj

1. Mislim, da bi bilo najbolje, snežne topove namestiti na cerkvene zvonike, ki so v Pomurju najvišji, in tako bi zasnežili celo nižino.

2. Sama s seboj sem precej zadovoljna, zato bi to brezplačno storitev poklonila kateri drugi umetnici, ki ima že kakšno operacijo za seboj, a s seboj še vedno ni zadovoljna.

3. Nogavice sicer imam, vendar sem v njih le jaz. Če bi pa imela presežek deviz, bi jih najbrž porabila za lep dopust še pred prihodom evra.

Mag. veterine IGOR ŠETINC

eden najuspešnejših Jonasovih strank v kvizu Lepo je biti milijonar, Dobrovnik

1. Smešno vprašanje. Vendar če dobro premislim, bi jih postavil na Popov breg v Dobrovniških goricah. Novembra po martinovanju bi turistično društvo lahko organiziralo svetovni pokal v smučanju po dogah od kleti do kleti, kjer bi tekmovalci v vsaki kleti ocenjevali, kateri vinogradnik ima dobro-boljše-najboljše vino. Zmagal bi pa tisti, ki bi mu prometni policisti pri kapelici sv. Urbana izmerili najboljši čas. Seveda z alkotestom.

2. Še težje vprašanje. Po celodnevem tuhtanju in ogledovanju v ogledalu (doma so že mislili, da se hočem prijaviti na tekmovanje za mistra Slovenije), sem ugotovil, da sem ne glede na zunanji videz (kile, pleša in še kaj) še vedno duševno lep in da plastični kirurg ne bi imel kaj popravljati na moji zunanosti.

3. To vprašanje je čisto iztirilo moj duševni mir. Do danes sem imel v nogavicah »shranjene« noge – vi pa sprašujete o nekakšnih devizah. Šele ko sem dobro prelistal slovar tujk (se posvetoval tudi z Jonasom), sem ugotovil, kaj so to devize. Odločil sem se po dolgem času spet sezuti nogavice in pogledati, ali je v njih kaj tako imenovanih deviz. Če jih najdem, bom pohitel na uredništvo Pena, da mi svetujete, kaj storiti s tem nebodigatreba.

ŠTEFAN HAJDINJAK

pred upokojitvijo direktor Pomurske banke, Murska Sobota

1. Snežne topove bi namestil na tromeji Slovenija - Madžarska - Avstrija, da bi lahko prirejali zimske igre »brez meja«. Lahko bi celo organizirali zimske olimpijske igre treh dežel, saj za sponzoriranje ne manjka novodobnih tranzicijskih bogatašev tudi v deželi ob Muri.

2. Za operacijo se kljub temu ne bi odločil, saj so učinki le navidezni in kratkotrajni. V vsakem primeru »motor in šasija« ostaneta ista in rok uporabnosti »avtomobila« se nič ne spremeni. »Elektronika« pa hudo trpi.

3. Nogavica je strgana. Če še kaj najdem v njej, bom tisto namenil v Nacionalni sklad za socialno varnost obubožanih poslancev Državnega zbora po preteku poslanskega mandata.

LILIJANA GROF

direktorica Ljudske univerze Murska Sobota, Martjanci

1. Zima ni moj letni čas, ne ukvarjam se z nobenim zimskim športom, zato bi jih namestila kar najdlje od mojih poti.

2. Desa Muck je nekje zapisala, kaj vidi ženska, ko se gleda v ogledalu, in kaj naredi:
- pri petnajstih – kako sem grda, taka

res ne morem med ljudi,
- pri dvajsetih – sem predebela, presuha, premajhna, previsoka – kljub temu gre ven,
- pri tridesetih – vidi isto kot pri dvajsetih – reče si, nimam časa za ubadanje s temi neumnostmi, in gre ven,
- pri štiridesetih – še vedno vidi v ogledalu isto – reče si, sem čista in zašita, in gre ven,
- pri petdesetih – se pogleda in reče: JAZ SEM! in gre, kamor si zaželi

...
še se nadaljuje, ampak zaenkrat ne zame. In ker sem taka, kot sem, rečem JAZ SEM! in grem, kamor si zaželim, in me tudi ponudba najboljšega kirurga na svetu ne premami.

3. Za devize v nogavicah v naši hiši skrbi mož – in vem, da smo že pospravili vse predale, zbrali vse kovance, ki jih je nato pretopil v nekaj izdelkov, kupljenih v brezcarinski prodajalni. Za spomin pa je hčerka shranila nekaj primerkov.

MARIO ČEP

učitelj ŠV na OŠ III in športni urednik na TV AS, Murska Sobota

1. Predlagam, da se s snežnimi topovi zasneži Gorički smučarski center Pečarovi. Od države (Ministrstvo za šolstvo in šport) pa naj pridobi regija tudi ustrezno koncesijo za postavitev smučarske skakalnice. Tako bi dobila zahodna Slovenija relevantnega tekmeča, to pa bi še dodatno vplivalo na kakovost tega športa. Sicer pa naj živi slogan: »Kdor ne skače, ni Sloven'c, ha, ha, ha!«

2. Plastična kirurgija dela v zadnjem času prave čudeže. Nekateri gospodje so postali gospe in obratno. Sam bi si želel nekoliko debelejšo kožo, to pa bi bila za svetovno znanega kirurga prava malenkost. Prepričan sem, da bi s podvojeno kožo (debelejšo), laže prenašal skoraj vsakodnevne »smešne« poteze nekaterih resornih ministrov.

3. Previdnost je mati modrosti. Tudi za nove evropske monete ne bi bila odveč. Že iz izkušenj pa je dobro imeti kakšno rezervo. Osebnost sicer ne bom preveč obremenjeval z devizami v nogavici, ker jih nimam. Tisti, ki pa boste imeli takšen sladek problemček, pa ga spremenite v čisto zlato.

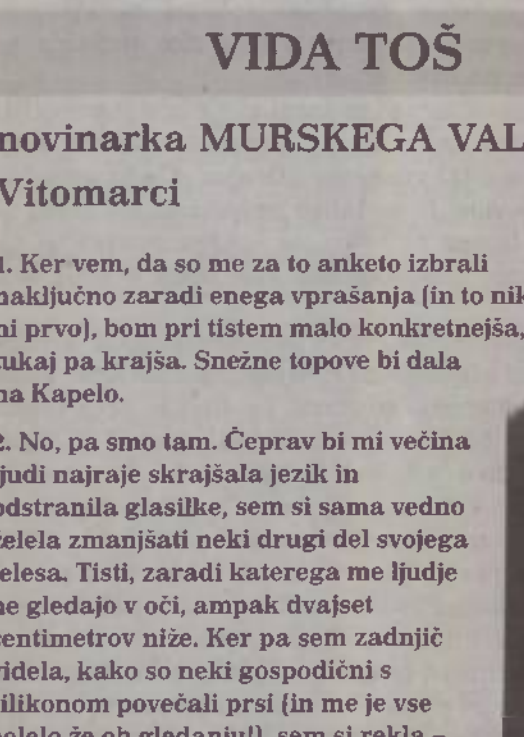
VIDA TOŠ

novinarka MURSKEGA VALA, Vitomarci

1. Ker vem, da so me za to anketo izbrali naključno zaradi enega vprašanja (in to nikakor ni prvo), bom pri tistem malo konkretnjša, tukaj pa krajša. Snežne topove bi dala na Kapelo.

2. No, pa smo tam. Čeprav bi mi večina ljudi najraje skrajšala jezik in odstranila glasilke, sem si sama vedno želela zmanjšati neki drugi del svojega telesa. Tisti, zaradi katerega me ljudje ne gledajo v oči, ampak dvajset centimetrov niže. Ker pa sem zadnjič videla, kako so neki gospodični s silikonom povečali prsi (in me je vse bolelo že ob gledanju!), sem si rekla – nikoli! Kaj zastonj – še če mi plača, ne bi šla pod nož. Poleg tega pa sem ugotovila, da nimam prevelikih (kot vsi napačno mislijo), ampak sem mogoče malo premajhna za ta obseg, zato bom mogoče začela razmišljati o podalšanju telesa.

3. Deviz nimam v nogavici, tja ponavadi shranjujem noge, ampak na računu Ljubljanske banke s številko 356-9450-4567. Zdaj ko poznate številko mojega tekočega računa, pojdite preverit in boste videli, da je tam – kmica, zato o evru sploh ne razmišljam. Sploh pa ste rekli, da je operacija zastonj, ne?

Zlahtnost so šiponu priznavali že na dunajskem cesarskem dvoru pa tudi Napoleon, ki je v času osvajanj po Evropi obiskal prleške griče. Ko je poskusil šipon, je odbravajoče prikimal: »C'est si bon« (izvrsten je). Prleki, zadovoljni nad Napoleonovim navdušenjem, so njegove besede malce priredili in rodilo se je ime šipon (Iz zloženke Kluba ŠIPON).

V Ljutomersko-Ormoških goricah je šipon cenjena sorta, o kakovosti kletarstva pa še posebej prepričanih štirideset članov Kluba ŠIPON. Vinu hočejo vrniti nekdanji sloves – na račun kakovosti zmanjšujejo količine, podaljšujejo dozorevanje in spodbujajo umno kletarjenje.

Devet vinogradnikov je v letu 2000 že izpolnilo pogoje odličnosti, med njimi tudi Vlado Ferenc iz Veržeja. Skupaj s svojimi štirimi brati prideluje to zlahtno kapljico v katastrski občini Plešivica v bližini Jeruzalema in za letošnje Martinovo ga je zbrana družba tudi krstila, kot se spodobi. »Letina je bila dobra, le dva prekrška sem naredil. Lepi grozdi so se mi zasmilili in sem pridelal za kakšnega pol litra preveč vina na trs in trgjal sem nekaj dni prezgodaj, ker smo imeli v družini gostijo. Ampak Martin je naredil odličen šipon!«

»C'est si bon« – ŠIPON

*Bog, ohrani to deželo,
ljudi in vinsko trto tudi,
da čeprav so časi hudi,
bo pri nas še kdaj veselo.*

*Naj vinske kaplje vsaka,
čisto kakor biser,
se prolje v zlahtno misel,
do, vsak brat sto let dočaka.*

*Naj bo srečna ta dežela
in ljudje, ki v njej živijo,
naj gladi in žepa ne tpijo,
Te prosi družba ta vesela.*

(Molitev v mojih goricah 1987)

Dr. Tone Ferenc

Novemu vinu je nazdravil dr. Tone Ferenc. V zahvalo dobri letini je recitiral molitev, ki jo je sam spesnil pred štirinajstimi leti, mi pa jo objavljamo šele zdaj. Tone ima v zalogi veliko verzov v čast trti, goricam in vinu, tudi naslednjega:

*Gorice jeruzalemske bile že čisto ste slovenske,
dajale vino le našemu ste sodu,
bog ohrani vas našemu le rodu!*

V veselje mnogih bi bilo, če bi jih avtor spisal in ob priložnosti izdal. Z besedo, ki privre iz srca, se vino bolje piti da!

Ferencovi negujejo vinograd na Plešivici kot bi bil vrt. Pred štirimi leti se je zalogaj dela občutno povečal, saj jim je denacionalizacija vrnila hektar nekdanj odveztega vinograda in so si ga Tone, Lojze, Janez in Drago bratsko razdelili. Drago ga je dal v najem, preostali pa ga pridno obdelujejo in vzorno kletarijo.

Največ garata Lojze in Vlado, z veseljem pa pride tudi Tone iz Ljubljane, sicer javnosti bolj znan kot zgodovinar in publicist dr. Tone Ferenc. Na fotografiji so štirje - od leve Drago, Tone, Janez in Vlado, brat Lojze je že odhital za opravi na kmetiji, klopotec pa je prav tako delo Ferencovih rok. Ta posel odlično obvlada Vlado.

Po krstnem ceremonialu, zaupali so ga »škofu« Janezu in njegovim pomagačem, je družina skupaj s povabljenici pozirala. Penovi fotoreporterki Nataši. Od leve sedijo Lojze, Drago, Vlado, Tone, ministrantka Dana, škof Janez in moštek Vinko. Stojijo pa Boris, Irena, Jožica, Irma, Danica, Vilko, Angelca, Klauđija, Miran, Marijica, podžupanja Nada, Drago, Nejc, Merica, Aljaž in odlični muzikantje skupine Zadnji moment iz Veržeja.

Naključje je hotelo, da svoje male skrivnosti pred zbrano družbo nista mogla prikriti gostitelja Vlado in Danica. Janez jima je zaigral za skupnih petdeset, ta dogodek in krst mošta pa je s svojo navzočnostjo počastila tudi veržejska podžupanja, sicer enologinja v Kapelskih goricah Nada Rus (sedi ob violinistu). Tone, ki rad prihaja v prijazen in bratom vedno odprt dom v Veržeju, pa je potem, ko sta z Vinkom Kapunom uspešno »prežvečila litanije«, domača slavljenca presenetil s šopkom rdečega cvetja, ki doma v Veržeju še vedno ni ovenelo.

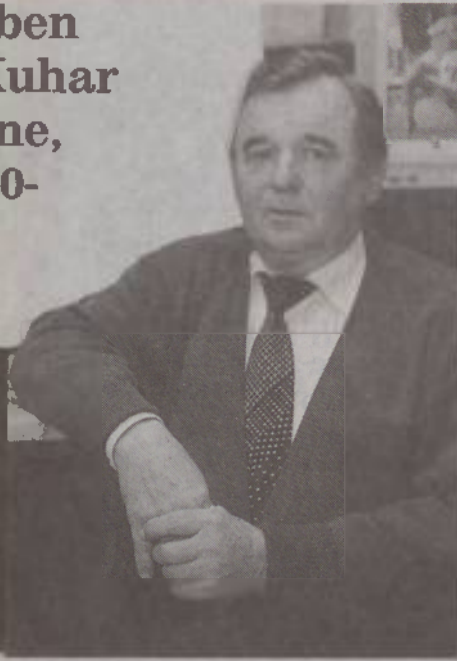
Za Martinove dobrote je poskrbela odlična kuharica Jožica, ki jo je k Ferencovim priženil Vladov in Daničin sin Vilko. Slastneje zapečene gosi in race še nisem jedla!

Zadnji moment

Za zgodovino nepomemben dogodek, gostinec Jani Kuhar iz znane puconske gostilne, ki bo letos praznovala 100-letnico, pa se ga vseeno rad spominja.

Sodil mi je sam Šekularac!

Po končani vojni, ko so se razmere nekoliko umirile in je pritisk informbiroja popustil, so se nekoliko odprle tudi meje tedanje Jugoslavije. Poleg domačih turistov so začeli prihajati tudi tuji. Ogledovali so si lepo, neokrnjeno deželo, pa tudi življenje za železno zaveso jih je zanimalo. Ob gledanju siromaštva so še bolj uživali v svojem blagostanju. Prihod gostov s trdno valuto pa je odpiral tudi nova delovna mesta.

Gorenjci za poklic natakarka ali kuharja niso bili navdušeni, saj je bilo treba delati ob petkih in svetkih, podnevi in ponoči. Prekmurcev to ni motilo. Če takrat Prekmurca morebiti ne bi našel v Prekmurju, bi ga zanesljivo v Portorožu. Kranjski Gori ali na Bledu. Bili so dobri in zato iskani gostinci. Marsikateri od njih se je pozneje tam poročil in ostal za gorami za vedno...

Nogometna ekipa gostincev Grand hotela Toplice, Karavanke in Šekularac (Karavanke zadaj, Šekularac v sredini). Stojijo (od leve proti desni): Janez Kuhar, Jože Sabo iz Bistrice, ki zdaj živi v Kanadi, vratar je Ljubljčan, ki je bil v hotelu glasbenik, Šekularac, Milko Rimahazi iz Trimlinov in Koloman Serec. Čepijo: Štefan Smodiš iz Adrijanec in Škafar iz Stanjevec. Imen preostalih treh se Jani Kuhar ne spominja.

V navadi je bilo, da se je osebje Grand hotela Toplice v nogometu pomerilo z drugimi blejskimi gostinci. Takšno tradicionalno srečanje, ki se je ponavadi odigralo na eno od avgustovskih nedelj, je privabilo na nogometno igrišče veliko domačinov pa tudi ljudi iz Radovljice, Lesc, Bohinjske Bistrice ali celo z Jesenic jih ni manjkalo. Tekma se je začela in tudi končala enkrat med 15. in 18. uro. Torej v času po kosilu in pred večerjo. Ob 18. uri so se nogometiši ponovno morali preleviti v natakarkje. Ne samo da je postal nogometni dvoboj za sod piva tradicionalen, postal je prava brezplačna turistična atrakcija, v kateri so sodelovali tudi gostje hotelov sodelujočih ekip. Kot smo rekli: na eni strani kuharji in natakarkji Grand hotela Toplice, na drugi gostinci iz hotelov Krim, Jelovica, Lovec, Pokljuka pa še kakšen iz manjših gostinskih obratov se je znašel v ekipi ... Ne glede na izid tekme so petdesetlitrski sod piva družno izpraznili vsi tekmovalci, ki so se za to priložnost lahko zbrali šele po polnoči, ko so odložili metuljčke in kuhalnice.

Posebno vlogo so imeli navijači hotela Toplice. Na prizorišče dvoboja so šli organizirano. Dobili so kuharske predpasnike, kuhalnice, kuharske kape, pokrove od posode, zajemalke ali

kaj od jedilnega pribora in tako v sprevodu zganjali hrup, da se je slišalo po celem Bledu. Leta 1962 je prišel na Bled preživljat svoje medene tedne legendarni jugoslovanski nogometaš Dragoslav Šekularac - Šeki. Na Bledu se je znašel ravno v času nogometne tekme. Seveda je privolil v sodelovanje in tako je bilo določeno, da bo tokrat za spremembo prevzel sodniško piščalko.

Tekma, o kateri se je tako in tako veliko govorilo, je dobila še dodaten magnet. Pomislite: Šeki na blejskem nogometnem igrišču! Ljudi ni manjkalo in navdušena množica je vpila Šeki, Šeki! In Šeki ne bi bil Šeki, če tekme ne bi obrnil sebi v prid. Že pred tekmo pa tudi v polčasu in po tekmi je vzel žogo in pokazal razne skorajda cirkuške vragolije, kot se pač za nogometnega virtuoza spodobi. Bogve, kdo je takrat zmagal in tudi pomembno ni. V eni in drugi ekipi so bili v glavnem Prekmurci. Pomembno je bilo morda to, da se je po polnoči praznjenju soda pridružil tudi Šeki. Razšli so se šele v zgodnjih jutranjih urah. Gostinci nogometiši so bili navdušeni in Šeki je bil navdušen. Ali je bila nad tekmo in praznjenjem soda navdušena tudi mlada nevesta, ki je v postelji zaman čakala na svojega novopečenega moža, pa ne vemo.

Jožef R.

Najvišje kazni v zgodovini slovenskega pravosodja

Potem ko je končal veliki senat okrožnega sodišča v Murski Soboti, kateremu je predsedoval sodnik svetnik Dezider Novak, z izrekanjem najvišjih kazni v zgodovini slovenskega pravosodja ter sploh najbolj odmevni in razvpiti sodni postopek, ki je kadarkoli potekal na omenjenem sodišču, je bila v ospredju vseh pogovorov v minulih dneh v Prlekiji in Prekmurju ter tudi širše »zadeva Makoter«. Kako tudi ne, ko pa sta se bolj ali manj v celoti uresničila napoved in pričakovanje okrožnega državnega tožilca - vodje tožilstva v Murski Soboti Ludvika Gornjeca in še marsikoga drugega, ki je zadevo spremljal dalj časa. Tožilec je svoje predloge za visoke kazni pojasnil z dejstvom, da je v Pomurju v zadnjem času zelo veliko umorov in sploh krvnih deliktov, če pa ne

najlepšem redu, se v zraku že čuti, da nekaj ali nekoga močno pogrešajo. O tem smo se lahko prepričali tudi ob našem obisku pri prokuristu Sašu Makoterju, sicer sinu pokojnega Janka in obsojene Milice Makoter, ki je v priporu. Sašo je tokrat prvič spregovoril tudi o družinski plati dogodkov, ki so spremenili življenje. Najprej pa je zavrnil namigovanja, da naj bi že konec minulega leta, ko so direktorico Milico odpeljali v pripor, množično odpuščali zaposlene. Kljub družinski tragediji v enem največjih in najuspešnejših prleških podjetij še vedno sledijo začrtanim ciljem. Težave sicer obstajajo, enako kot tudi v celotnem gospodarstvu, toda s skupnimi močmi vseh zaposlenih in ob pomoči Milice iz pripora skušajo reševati vse težave. Milica je bila vedno navdušena in

Od zadovoljstva do razočaranja

bo visokih kazni, se bo v medijih še naprej pojavljalo veliko naslovov, kot so v zadnjem času: »Umoril mamó«, »Zaklal nečaka«, »Polil in zažgal očeta«, »Naročila umor moža« ... Tako je dobil Bojan Žalik 30 let zapora za umor Janka Makoterja, 8 let za poskus umora Jožeta Makoterja ter skupno 9 let za poskus umora Jožetove žene Nevenke ter dveh hčera Lare in Tamare, to pa so mu zaokrožili v skupno najvišjo slovensko zaporno kazen 30 let zapora. Ladislavu Olahu, ki so ga tudi spoznali za krivega, so izrekli 15 let zapora za umor Janka Makoterja in dve leti za povzročanje nevarnosti z metanjem bomb na PP Ljutomer, enotna kazen pa znaša 16 let zapora. Milici Makoter pa je sodišče prisodilo 30 let za naročilo umora moža Janka, tri leta za naročilo umora sina Tomija, osem let za raketiranje hiše oz. poskus umora svaka Jožeta in njegove družine ter dve leti za naročilo in plačilo bombardiranja PP Ljutomer in s tem povzročitve splošne nevarnosti. Tako gre v primeru Makoter za najvišje zaporne kazni v zgodovini slovenskega sodstva sploh, kajti, kot je znano, so celo znamenitemu Metodu Trobcu smrtno kazen spremenili v dvajset let zapora, takšno kazen pa je dobil v novejši zgodovini tudi Kristjan Kamenik.

Dogodki, ki so spremenili življenje

Podjetje zakoncev Makoter je nastalo kot majhna obrtna delavnica pred dvajsetimi leti, ko sta se takrat medicinska sestra in policist, Milica in Janko Makoter, odločila za lastno pot. Danes zaposluje podjetje skoraj sto ljudi. Čeprav nekateri v podjetju skušajo zatrjevati, kako je vse v

zagnana podjetnica. Vse svoje moči je usmerila v napredek podjetja, ki se je uspešno razvijalo. V dvajsetih letih so ustvarili Makoterjevi zavidanja vredno bogastvo. Njihova proizvodnja plastičnih izdelkov doseže petsto ton mesečno.

Uspešni brez Milice, toda ob njeni pomoči

»Naša osnovna dejavnost je proizvodnja polietilenske embalaže, torej natiskanih folij, vrečk raznih profilov in namenov, največ za papirno in živilsko industrijo pa tudi za trgovine. Naš največji kupec v Sloveniji je Paloma, ki odkupi četrtno proizvodnje, tukaj so tudi Gorenje in druga domača podjetja. V tujino izvažamo okoli 40 odstotkov svoje proizvodnje. Večinoma so naši trgi v Nemčiji, nekaj pa izvozimo tudi na Hrvaško, Madžarsko in v Slovaško. Likvidnostnih težav trenutno nimamo, saj smo se uspeli pobrati, toda v prvih treh štirih mesecih je bilo zelo težko in smo se morali zelo truditi.

Moram pa se zahvaliti tudi našim bankam, ki so nam v težkih trenutnih stali ob strani in nam niso obrnile hrbta,« pravi Sašo Makoter in dodaja, da je splet okoliščin okrog umora in drugih dogodkov le vplival, da se je stanje na začetku leta poslabšalo. Zaradi tega so izgubili tudi enega največjih kupcev v Nemčiji.

Makoter ne bo izginil

Sedaj je proizvodnja organizirana v štirih oddelkih, vsak oddelek pa ima svojega vodjo, ki je odgovoren neposredno prokuristu podjetja Sašu Makoterju. »V zadnjem času imamo tudi izvršnega direktorja mag. Iva Vuka, ki se ukvarja bolj ali manj s financami, pomočnik komercialnega

Milici Makoter je sodišče prisodilo trideset let zaporne kazni za naročilo umora moža Janka, tri leta za naročilo umora sina Tomija, osem let za raketiranje hiše oz. poskus umora svaka Jožeta in njegove družine ter dve leti za naročilo in plačilo bombardiranja PP Ljutomer in s tem povzročitve splošne nevarnosti.

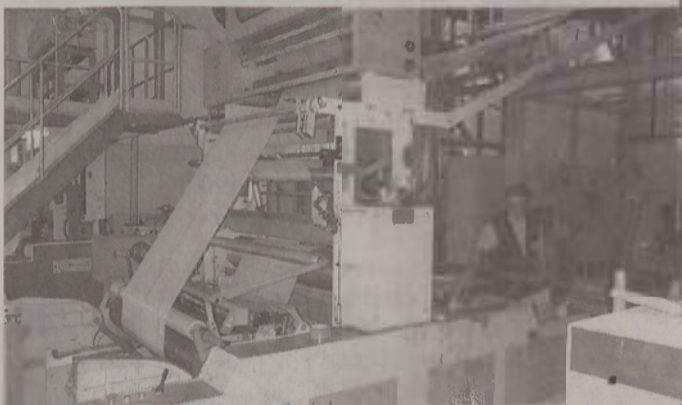
Zadeva Makoter

Miličičin sin Sašo je tokrat prvič spregovoril tudi o družinski plati dogodkov, ki so spremenili življenje.

direktorja pa je Jože Hojs. Za letos sicer nismo načrtovali večjih naložb, kajti predlani smo imeli nadvse veliko investicijo, vredno pet milijonov mark, in je prišlo do težav zaradi podražitev reprodukcijskega materiala, zato smo zaradi tega lani skoraj prišli v hude težave. Ker pa smo se le pobrali, smo bili prisiljeni investirati v stroj za regeneracijo, torej za predelavo hladne folije. In ta stroj, ki ga kupujemo na lizing in ki stane okoli 500 tisoč mark, naj bi se nam hitro začel odplačevati,« pravi Sašo Makoter in dodaja, da »kljub vsemu še sedaj naša direktorica Milica največ pomaga pri vseh pomembnih odločitvah. Res je sicer, da imam sedaj nekoliko več samostojnosti kot prej, toda glavne zadeve vodi ona iz pripora. Njej vsi zaupamo in verjamemo, da se bo kljub vsemu kmalu vrnila med nas. Težko sicer rečem, da vsi zaposleni, toda vsi, ki smo na vodilnih položajih ali kakorkoli odgovorni, verjamemo, da je padla v sklop okoliščin. Vsi ji stojimo ob strani in bomo s skupnimi močmi skušali pomagati, da bi dokazali nasprotno in da bi se nam kmalu pridružila. Tudi če bo Milica obtožena, bo firma delala naprej, saj poznam svoje sodelavce in njihove sposobnosti, toda brez nje bo zelo težko.«

Sin Sašo tudi prek medijev skuša apelirati na sodišče, da bi ji vsaj omogočilo, da bi se branila s svobode. Obenem sin, ki živi s soprogo Karmen ter hčerkama

Kljub vsem dogodkom na sodišču je ostalo uspešno podjetje Makoter, d. o. o. V dvajsetih letih so ustvarili Makoterjevi zavidanja vredno bogastvo.

Kajo in Žano v bližnjem Ljutomeru, tudi upa in verjame, da družinska hiša Makoterjevih poleg velikih proizvodnih hal ne bo več dolgo prazna in zaklenjena.

Ne morejo verjeti

V tem času, ko so sodbe znane in ko Milice, vsaj po prvi odločitvi, dalj časa ne bo v tovarno, pa jo zaposleni, zlasti pa svojci zelo pogrešajo. In tukaj gotovo zadostuje eno samo mnenje iz podjetja Makoter, d. o. o., ki po splošnem prepričanju odseva mišljenje vseh zaposlenih. »Dejansko ne moremo verjeti, da se vse to dogaja naši direktorici, ki jo prav vsi pogrešamo.

Žalostno je, da je tako, kajti vsi smo prepričani, da nje tukaj ni poleg. Zelo težko je brez nje, toda sedaj bomo tudi njej v podporo delali še bolj zagnano in verjamemo, da se nam bo kmalu pridružila,« nam je povedal Zvonko Heric, ki je pri Makoter, d. o. o., zaposlen sedmo leto, je pa bil naš ključni sogovornik, tako da nihče ne more trditi, da ga je kdo nagovoril, kaj naj pove.

FOTO

TEKAL

Peter Krauthaker z Razkrižja v življenju ni imel sreče

Špijun, troličnjak, nepopravivi bogomoljac ...

V najlepših letih življenja v tujini, po zaporih in v vojaški uniformi. Poroka šele pri šestintrideset letih.

Kmalu potem, ko je nanese pogovor na robijo, je vstopil v sosednjo sobo in prinesel kartonski izvesek, na katerem je pisalo v hrvaščini: »Špijun Rakošija, troličnjak, okoreli neprijatelj, nepopravivi gad in bogomoljac nepopravivi.« Hude obtožbe, mar ne?

Peter Krauthaker se je rodil staršema, ki sta imela sedem otrok: štiri sinove in tri hčere. On je bil drugi po vrsti in edini še živi. Rodil se je 24. oktobra 1924. leta. Osnovno šolo je z odličnim uspehom končal, ko se je začela druga svetovna vojna. Od okupatorskih vojska so se na razkriškem območju najprej pojavili Nemci, nato so prišli Madžari. Bil je še mlad, zato ga niso vpoklicali v vojsko, ampak je delal na večji domači kmetiji in, kot je povedal, je večkrat slišal prepire očeta in matere, ki sta se politično razhajala. Leta 1942 je odšel na župnišče v Čakovec, kjer je bil konjar, leto dni pozneje pa je jo mahnil v madžarski Veszprem, kjer je delal pri neki gostilniški družini, ki je imela večje posestvo in konje. Spet je bil konjar. Ne tedaj, ko je bil doma, ne ko je delal na Madžarskem, ni veliko slišal o kakih partizanih. Pa še nekaj je: v osnovni šoli so pač govorili o jugoslovanskem kralju, ki da je združitelj slovanskih narodov. Tudi mu ni šlo v glavo, zakaj je moral kralj pobegniti. Kmalu po koncu vojne se je nameraval vrniti z Madžarskega, a ni dobil vizuma. Leto dni pozneje je prebral v jugoslovanskem časopisu, ki ga je našel odvrženega na železniški postaji, da se vsi, ki nimajo krvavih rok, lahko vrnejo v Jugoslavijo. Spet je šel na konzulat, dobil vizum in 1948. leta se je legalno vrnil domov. Spomnimo se: to leto je bilo informbirojevsko! Doma se je prijavil lokalnim oblastem in kmalu so ga vpoklicali na služenje vojaškega roka v Jugoslovanski armadi.

»Vojake sem služil v Bihacu. Nekega dne po končani šestmesečni obuki (turjenju) sem bil dobre volje, a jo je prekinil oficir kosa (kontraobveščevalna služba), ki je bil sprva prijazen. Vprašal me je: 'Kako se ono zvala tvoja djevojka u Madžarskoj, koja te toliko voli?' Z vprašanjem me je zmedel, saj v tujini nisem imel dekleta, sem pa od vojakov pisal na Madžarsko družini, pri kateri sem delal. Ob neprijetnem srečanju s kosovcem sem hitro dojel, da je bilo moje navadno pismo v tujino le povod, da me primejo, obtožijo in mi sodijo. S kape mi je namreč strgal peterokrako zvezdo, izvlekel opasač (pas), sam pa sem si moral izvleči vezalke na čevljih. 'Uhapšen si!' je zagrozil in me odpeljal v celico vojaškega zapora. Kmalu se je v Splitu na vojaškem sodišču začelo sojenje. Očitani so mi, da sem pel pesem o kralju. Verjetno pa sem jim bil sumljiv, ker sem se vrnil z Madžarskega prav v času informbiroja. Nič ni

Z ženo Francko nista imela otrok, pač pa sta vzela za svojega sestrinega sina, ki se je poročil domov. Peter je rad v družbi z »vnuki«.

Peter Kra(u)thaker s svojo »tablico« iz vojaških zaporov.

pomagalo prepričevanje, da se ne ukvarjam s politiko, ampak so me kar obsodili na sedem let strogega zapora in dali so me med »ta zaresne« ali pa vsaj osumljene informbirojevce.«

Peter Krauthaker z Razkrižja, tedaj star petindvajset let, torej ni več služil vojaščine, ampak je bila ta prekinjena, pač pa je šel »sedet« v zapor. Pa ne le v enega. Okusil je »dobrote« znanih kaznilnic v Bihacu, Lepoglavi, Novi vesi, Stari Gradiški in na otoku Sveti Grgur, na katerem je bilo menda celo hujše kot na mor-da bolj znanem Golem otoku. Na njegovi zaporniški celici je visel že omenjeni izvesek s karakteristikami: »Špijun ...« Zapornike so pazniki razvrščali v tri kategorije: *bojkotirani*, *odloženi* in *člani kolektiva*. Dokler so bili posamezniki v skupini bojkotiranih, so jih topli kot Kristusa in kri je špricala vsenaokoli. Imeli so tudi *pranje mažganov*. Niso jim očitani le političnih grehov, ampak tistim, ki so bili verni (in tak je bil in ostal Peter Krauthaker), tudi govorili, da je vera opij ljudstva itd. Petra so celo razglasili za *nepopravivega bogomoljca*. »Prevzgjajali« so jih tudi z delom, večkrat je bilo tudi nekoristno, samo da so delali.

Po Stalinovi smrti je prišla »odjuga« in 1953. leta, potem ko je odslužil štiri leta zapora, se je smel vrniti domov. Leta 1955 so ga znova vpoklicali k vojakom na tako imenovano *dosluzenje*. Vrnil se je naslednje leto, ko je bil star dvaintrideset let in še vedno neporočen. Ker je bil za domača dekleta prestar, se je odzval na posredno ženitno ponudbo, objavljeno v Kmečkem glasu, in na grunt h Krauthakerjevim je prišla štiridesetletna Francka Kadunc iz Tuhinjske doline, s katero se je 1960. leta poročil. Upanje, da mu bo rodila potomce, se ni uresničilo, zato sta vzela k sebi sedemmesečnega Borisa Jagra, sina Petrove sestre Matilde, ki je v tistem času živela z družino v Vogošću pri Sarajevu.

»Vzljubila sva ga kot svojega otroka in pred leti se je poročil domov. Medtem je moja Francka umrla in podedoval je njeno premoženje, jaz pa sem svoj del še zadržal,« je nadaljeval s pripovedovanjem Peter. Izrazil je veselje in srečo, da imajo pri hiši tri otroke: Veroniko, Marka in Mirka, ki imajo tako radi dedka, čeprav formalno ni dedek, ampak bolj striček.

Peter, ki je več kot deset let zapravljal na Madžarskem z vojaščino in zaporništvom, je pred nekaj leti malo popravil svoj priimek, saj se od tedaj priše Krathaker, torej ne več Krauthaker. »Nemški« priimek je bil menda sumljiv tudi kosovcu, ki ga je degradiral ter dal zapreti in obsoditi. Le zakaj pa uporablja drugo verzijo priimka v novjšem času. »Lažje ga je izgovarjati,« je pojasnil.

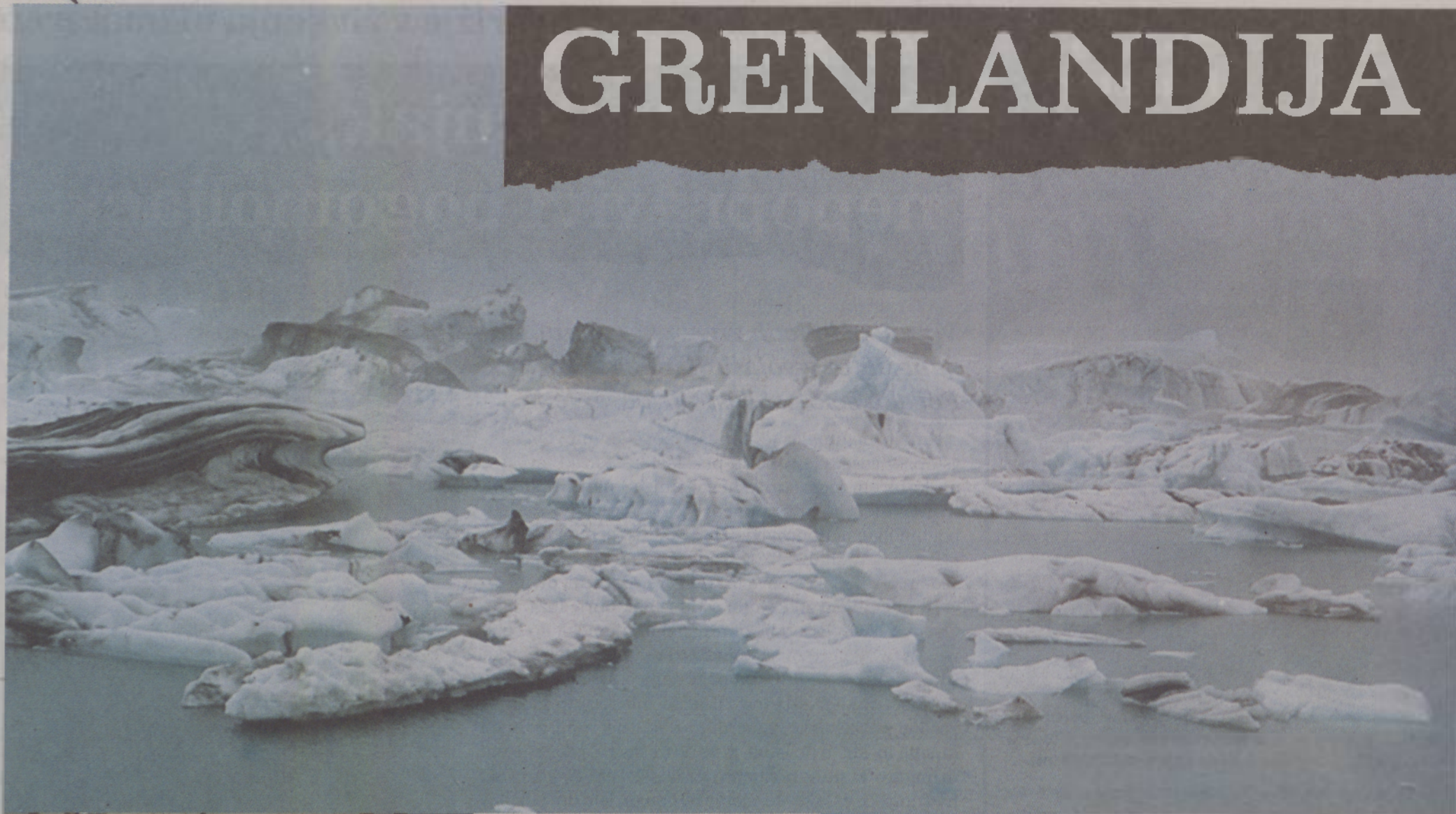
S Petrom Krathakerjem sva hitro prišla na enako »valovno dolžino« in sva se lepo pogovarjala. Najbrž tudi zato, ker sem pohvalil njegovo pokončno držo in tudi to, da sta s Francko kar veliko prigospodarila, četudi sta delala le na kmetiji.

FOTO

Štefan Sobočan

GRENLANDIJA

Za en dan na Grenlandijo

Na Grenlandiji postajajo dnevi vedno daljši, junija in julija sonce ne zaide. V dveh mesecih se stopi sneg, ledeni kosi zaplavajo ob obali in turistična sezona je na vrhuncu. Vendar le za kratek čas. Konec septembra zapade že nov sneg. Spet bo pokrajina bela, neskončno lepa, nebo v vseh barvnih odtenkih.

Po zanimivem popotovanju po otoku Islandiji se odločim, da za en dan obiščem še Grenlandijo. Tako

Grenlandska pomlad

MARINKA JERIČ iz Murske Sobote, uslužbenka, si vsako leto, kolikor ji dopušča letni dopust, bogati življenje s potovanji po različnih deželah sveta. V petindvajsetih letih se je nabrala polna malha doživetij. Bera je resnično pestra: od Južne Amerike, daljne Avstralije in Nove Zelandije, Japonske, Nepala in Bližnjega vzhoda do evropskih državah, Afrike ... A svet je prostran in lep, doživetja pa še kar kličejo. Ko enkrat začneš, se ne moreš ustaviti. Svet dobiva neko celoto, ti se pa v njem počutiš minljiv kot milni mehurček. Po drugi strani pa si bogat, da vso lepoto sveta lahko globlje doživljaš. Vedno bolj spoznavam, da sem ustvarjena za gledanje, občudovanje in učenje, saj se sleherni dan lahko vedno znova kaj naučim. In potovanja po različnih celinah in med različnimi ljudmi mi to vsekakor omogočajo.

Življenje in smrt - pogled na vas Kulusuk

blizu temu največjemu otoku na svetu kot sem sedaj, najbrž ne bom tako kmalu, zato velja to izkoristiti, pa tudi če samo za en dan.

Vremenska napoved je ugodna in poleg številnih japonskih in kitajskih turistov se nas znajde v letalu kar nekaj Slovencev. Polet iz Reykjavika je bil miren, poln pričakovanja in v dveh urah pristanemo v enem od večjih grenlandskih naselij, Kulusuku, ki leži ob vzhodni obali otoka.

Najprej me preseneti letališka pista,

Nepogrešljivi HASKIJI

Brezdelje in alkoholizem sta glavna problema Inuitov, kot se sami imenujejo

Narodna noša in ples bogate kulture dediščine

Bogato založena samopostrežna trgovina in vdor civilizacije na otok ledu

DEŽELA LEDU

kamnita, ki je videti kot nekoč naše makadamske utrjene ceste. Namreč zaradi hudih zim in nizkih temperatur bi asfaltno podlago dvignilo in bi razpokala, treba se je pač prilagajati razmeram, ki veljajo v tej deželi.

Na letališču nas je pričakal vodnik in vsi, ki smo prileteli z letalom, smo bili deležni bogate razlage zgodovine, o prvih naseljenicah, težkih razmerah bivanja in drugih zanimivosti. Do vrnitve letala popoldne je potem vsak po svoje preživel dan.

Bojeviti Vikingi tukaj niso bili prvi

Pripadniki arktičnih lovskih rodov kulture Sarkak iz Severne Amerike so bili vsekakor prvi, ki so prišli na Grenlandijo. Z lokom in puščico ter velikimi psi so zasledovali severne jelene. Tisoč let pozneje so prišli lovci iz kulture Dorset, ki so lovili s harpuno. Le-te so premagali in pregnali Eskimi iz kulture Thule, in sicer okrog leta 1000 do 1400. Kot v megli so izginili ljudje in vse te kulture in zgodnji skandinavski priseljenci. Nihče ne ve, kje so ostali potomci Erika Rdečega. Norveški misionar Hans Egede je iskal leta 1721 in je tukaj našel samo še Eskime ali Inuite, kot se sami imenujejo.

Danes živi na tem največjem otoku na svetu (2.175.600 km²) le okoli 56.000 prebivalcev v približno šestdesetih razpršenih naselbinah. Eskimi imenujejo Grenlandijo Kalaallit Nunaat - Dežela ljudi. Vsekakor bi ji bolj pristajalo ime Dežela ledu, saj je pet šestin otoka nenehno pokopanih pod mogočnim ledenim oklepom. Zavaja pa vsekakor oznaka Zelena dežela, ki jo je uporabil Erik Rdeči leta 986, ki je pod tem obetajočim imenom zvalil na Grenlandijo norveške naseljence. Za človeška naselja so primerna le obalna območja, kjer ni ledu, ta pa so na osrednjem delu zahodne obale.

Še zmeraj pod dansko krono

1815. leta je pripadla Grenlandija Danski. Od leta 1953 je enakopraven del kraljevine z notranjo avtonomijo. Danska skrbi za denarno in tehnično podporo, to pa seveda zavlačuje popolno samostojnost. Leta 1979 se je okrog 70 odstotkov Grenlandcev izreklo za samostojnost, vendar vlada zaradi težkih gospodarskih časov okleva s samostojnostjo. Kljub naraščajočemu turizmu so socialne težave vedno večje. Prebivalci se selijo v manjša mesta v upanju, da dobijo delo. Rešitev vidijo v odkritjih večjih nahajališč nafte in zemeljskega plina. Geološko sodi dežela h Kanadi, od nje je oddaljena le 350 km.

Rastlinstvo in živalstvo ter bivalne razmere

Dežela večnega ledu se v kratkem poletju razcveti in okraši svoj obalni pas s čudovitimi barvnimi kontrasti.

Številni ledeniki segajo v morje in se prelamljajo v zalivih - nastajajo ledene gore. Led je najbolj debel na severu in se proti robovom tanjša. Debelina doseže tudi prek 3000 metrov. Obalo razčlenjujejo številni fjordi. Klima je arktična. Srednje julijske temperature niso nikjer višje od 10 °C, ki pa se proti severu nižajo. Takrat sem pomislila: Temperatura današnjega dne je kar 6 °C, doma pa je sredi avgusta več kot 30 °C. Rastje in živalski svet sta omejena na obalno območje. Za južni del otoka sta značilna brin in sleč, proti severu pa so čedalje značilnejši trave, lišaji in mahovi. Tukaj so našli domovanje zajci in lisice, na severu pa severni medved, medtem ko so severnega jelena ponovno naselili Norvežani leta 1952. Obale privabljajo številne

ptice, okrog dvesto različnih vrst. V grenlandskih vodah pa prebiva okrog sto vrst rib, najbolj sta znana polenovka in losos. Vode so bogate z različnimi vrstami tjušnjem, mrožev in kitov in nič ni čudnega, da Grenlandija brani svoje pravice do ribolova v lastnih vodah, saj to predstavlja ljudem edini način preživetja v tej divji deželi.

Vasica Kulusuk

Kakšne pol ure hoda od letališča prek kopnih rahlo valovitih hribov leži ob fjordu vasica Kulusuk. Raznobarvne lesene hišice ob sončnem vremenu žarijo v vsej svoji podobi in z razglednega hriba je videti pisano pravljico deželo.

Že od daleč zagledam razigrane otroke, ki se podijo po vasi. Otrok je tukaj največja vrednota. Če ga starši ne morejo obdržati, ga posvoji širša družina. Mamice so izredno mlade, dekleta rodijo že s petnajstim letom, za poroko pa se odločajo, ko imajo že dva ali tri otroke.

Otroci so zelo nestalni, neambiciozni, spremalo samozavesti in zaupanja vase. Že prvi trenutek opazim, da so nekako podivjani, neobvladljivi, nevezgojeni. Delno to razumem zaradi okolja, saj živijo na koncu sveta, kjer se ne zgodi nič posebnega. Življenje je skrajno zahtevno, zato je povezanost med ljudmi zelo pomembna.

Stari ljudje so izredno spoštovani in mladina jim rada prisluhne. So priče izročila in vrednot. Skozi tisočletja so ljudje opazovali podnebje, vremenske pojave, ekološke sisteme in si tako pridobili znanja, da so mogli preživeti v enem najbolj krutih in trdih predelov našega sveta. Poglavitno znanje Eskimov je, da imajo enako spoštovanje do vsega, kar je živo: ljudi, živali, rastlin.

Kot posebnost je pokopališče, ki je pred vasjo. Zanimivo je, da so vsi krizi prazni, brez napisov imen in drugih podatkov. Tako se ne ve, čigav je grob. Njihovo izročilo časti žive ljudi, predvsem otroke, zato je skrb slehernega za ohranjanje rase, mrtvi pa naj počivajo. Grobovi so okrašeni s plastičnim cvetjem in venci, saj drugih rož tukaj ni. Pokojnike pokopavajo v poletnih mesecih, ko se stali sneg in lahko izkopljejo grob le 30 centimetrov globoko zaradi trde kamenine, potem pa ga obložijo s kamni. Do poletja pokojnika položijo v krsto, ki na robu vasi čaka na pokop.

Še vedno se preživljajo z lovom in ribo-

Pogled na ogromna prostranstva ledenikov in gora z letala

lovom. Pri vsem jih vodijo načela in lovska izročila, ki jih zelo spoštujejo. Na primer lov na severnega medveda: glavno trofejo - kožo, dobi tisti, ki je prvi zagledal medveda, glavne kose mesa dobi tisti, ki ga je ubil, manjše kose in drobovino pa razdelijo med preostale sodelujoče lovce.

Pozornost mi pritegne v fjordu blizu hiš naravna hladilnica privezov velikih rib, ki jih shranijo za zimske dni. Pred več hišami pa je kar nekaj stojal za sušenje polenovk in lososov.

Nekoč so živeli Eskimi pozimi izključno v iglujih, v dveh poletnih mesecih pa v šotorih, pokritih z jelenjo kožo. Bili so nomadi. Življenje je bilo izredno težko in velikokrat so umirali od lakote ali nalezljivih boleznih, ki so jih prinesli lovci na kite. Danes je to bistveno drugače. Civilizacija je prodrla tudi v te najbolj odmaknjene kraje.

Hiše so narejene iz lesa, izolirane, z gretjem, evropsko opremljene.

Sredi vasi vidim goro plin-skih jeklenk, zaloga za hude zimske dni. Tudi samopostrežna trgovina z mešanim blagom je dobro založena. Dvakrat na leto, v avgustu, iz Danske pripeljejo z velikimi ladjami vse, kar bodo potrebovali za preživetje v dolgih temnih zimskih mesecih. V tem času je možna plovba, saj v zimskih mesecih še tako dober ledolomilec ni kos zaledeneli pokrajini. Tudi Eskimi niso več to, kar so bili nekoč. Življenje se jim je bistveno spremenilo.

Če so se že izboljšale bivalne razmere, pa je civilizacija prinesla tudi veliko slabega. Največji sovražnik družin je alkohol, povečujejo pa se tudi spolne zlorabe. Prenatranost bivalnih prostorov, predvsem v zimskem času, ko divjajo meteži in neurja in po več dni ne morejo iz hiš, fizična bližina oseb, vse to vpliva na nezdrave odnose. Velik problem je tudi brezdelje.

Ti ljudje niso obremenjeni z zgodovino, vojnami, nihče se nikoli ni potegoval za njihovo zemljo, mnogi so še danes na stopnji lovcev, kot je bil evropski človek pred 12.000 leti. Kako dolgo še?

Po drugi strani pa se dogajajo nagle spremembe in skokovit prodor civilizacije. Opaziti je, da so v vsem tem precej izgubljeni. Ali naj se držijo tradicije ali

sodobnosti, ki pa zaradi naravnih težkih razmer ne bo mogla prodrati in nadomestiti starodavne sposobnosti preživetja.

Ko se sprehajam po vasi, opažam na vsakem koraku neurejenost, podivjane pse, ki v poletnih mesecih preživljajo dopust. Pozimi pa so nepogrešljivi. Sedaj, ko ne potrebujejo energije, jih hranijo dvakrat tedensko. Pred hišami se suši veliko perila, saj so gospodinje izrabile sončen dan. Zvem, da imajo skupno pralnico in na sploh skrbijo za skupno vesplošno blaginjo.

Kar na prostem pripravijo za vse obiskovalce predstavitev plesa ob udarjanju na boben in petju. Program izvaja Eskimka, oblečena v tradicionalno oblačilo - nošo. Odeta je v dolgo pelerino vinsko rdeče barve, ki jo sleče in začne plesati. Udarja ob boben in z ječečim glasom zapoje. Seveda v jeziku Inuitov.

Zanimivi so kratke kožnate hlače in bombažna bluza ter visoki kožnati škornji. Pleše, udarja na boben, se zvija, pači in smeji. Okrasje iz školjk in koral na njej rahlo pozvanja. Na fjordu zadaj za nastopajočo pevko pripluje kanu in puščica - škarpina švigne v vodo. Nekaj se premika. Lovca na tjušnjem, ki pa se počasi oddaljuje. Idilična pokrajina, ogromna prostranstva in raznobarvna paleta barv. Fotoaparati delajo, pri čemer so zelo aktivni predvsem japonski turisti. Zanimiva predstava.

Slovo od dežele večnega ledu

Še vožnja po fjordu, med ledenimi kosi ledu, proti letališču. Na tirkizni gladini drsi več čolnov, ki se izogibajo belim ledenim goram. Le-te se bleščijo, svetloba se lomi, od zelene do modre.

Še enkrat zaobjamem ogromna prostranstva, barve, vonjam čisti rezki zrak in se sprašujem, ali bom imela še kdaj priliko videti to samosvojo deželo. Da zadovoljim svojim željam, vprašam na agenciji za možnost obiska celotne Genlandije. Zvem zanimive podatke: najugodnejši čas bi bil konec aprila, turing bi trajal enajst dni okrog celotnega otoka, za hrano, vožnjo s psi, premo, vodnike in voznike bi bilo poskrbljeno, sama bi morala odšteti le 3 milijone tolarjev. Mislim, da se bom zadovoljila s tem enim dnevom na Grenlandiji.

Kot pika na i pa je vožnja z letalom nad otokom od vzhodne do zahodne obale. Duša mi kar poje in vriska, ko vpijam to lepoto. Letalo drsi ponekod le 5 do 10 metrov nad ledeniki. V nebo štrlijo visoke zasnežene gore, ponekod se fjordi zajedajo globoko med bela prostranstva, na tirkiznih barvah voda plavajo bele ledene gore, preletimo redka naselja ... Duša je pomirjena in bogata zaradi novih spoznanj.

PO HRIBIH IN GORAH

III

Julijske Alpe

V primerjavi s Kamniškimi so mnogo obsežnejše in imajo nekaj višjih vrhov. Večidel ležijo v Sloveniji, le zahodne so v Italiji. Najvišja in Slovencem najbolj znana, verjetno pa iz Prekmurja tudi najbolj obiskovana gora je seveda TRIGLAV. Tisti, ki ga skoraj obredno obiščemo vsako leto, ne razmišljamo več o njegovem vrhu, ki je v lepem vremenu poln ljudi, pač pa o poti, po kateri bi šli gor. In poti na Triglav je veliko, od enostavnih, kot so tiste s Pokljuke, iz Kota ali iz Vrat čez Prag, iz Trente čez Dolič, do zahtevnejših, kamor šteje tista čez Plemenice (Bambergova) in Tominškova, in do najbolj zahtevnih plezalnih poti čez severno triglavsko steno.

Največ poti se sreča pri Domu na Kredarici, ki je tudi največja gorska postojanka v Sloveniji. Dom so razširili pred več kot desetimi leti in Prekmurci smo šli množično na otvoritev. Iskreno povedano smo proslavo zamudili, čeprav smo se od doma odpeljali opolnoči. Med silnim deževjem, ki je kar zanašalo avtobus, smo se v temi pripeljali v Mojstrano, od koder nas je domačin s kombijem zvozil v Kot, ker pa je bila še tema,

megleno streho pa se je skrilo vse nižje in majhno, dolinsko in vsakdanje. Taka dragocena razpoloženja, ki ti jih pričarajo le neki posebni kraji in prizori, so vredna naporov in nevšečnosti. Obračajo te k najglobljemu v sebi in ti zlahtnijo bivanje.

ŠKRLATICA je druga najvišja gora v Sloveniji in se s Triglavom spogleduje prek doline Vrat. Nanjo hodimo prek Sovatne do Pogacnikovega doma na Križkih podih in potem čez Rdečo škrbino do melišč pod vrhom ali pa »direktno« iz Aljaževega doma v Vratih do bivaka IV. in na vrh. Pred nekaj leti nas je v vršnem delu Sovatne presenetil čuden ropot. Včasih sprožijo kamenje gamsi, a tokrat je bobnelo in zasmrdelo po žveplu. Skala v premeru dveh metrov se je odbijala od sten in padala proti naši stezi. »K stenim!« je nekdo zavpil in že smo pritisnili glave ob skale, ko je padajoča gmota zgrmela mimo nas in nas posula z drobirjem. Odron je bil, smo ugotovili in ugibali, kako grozno bi bilo, če bi skalni okrušek izbral le dva metra bližje smer. Drugačno nevšečnost smo doživeli lani. Prišli smo s Križkih podov, previdno zlezli čez spolzko Rdečo škrbino in se prek zadnjih melišč, pod katerimi je skalna globel z veliko skalo, odpravljali na vrh.

»Najbolje bo, da pustimo odvečne stvari tukaj pod skalo, da bomo manj nosili,« se je nekdo domislil. Stlačili smo eni vrečke, drugi nahrbtnike pod skalo in vse to obložili z večjimi kamni. Po vzponu in počitku na vrhu Škrlatice smo se vračali proti meliščem, ki jih je že prekrivala megla. Za hip se je megleni zastor pretrgal in odkril »našo« skalo. Čudno gnečo je bilo videti tam okoli. »Ovce!« zavpijejo prvi. Kakih trideset ovac se je gnetlo okrog naših pod skalo skritih stvari in prizor, ki nas je pričakal, ko smo pritekli zraven, je bil nadvse zanimiv. Ena od ovac je žvečila črn modrček, druga se je ukvarjala s srjajo, nekaj jih je z gobci rilo po nahrbtnikih, na skali so ležali ključi od avta, zlomljena očala

Pri enem od sedmerih Triglavskih jezer sem našla deset metrov vstran, malice nikjer. Prav vse pa je bilo podrekanjo in razmetano. Zagnali smo se med volnene nadloge, ki nikakor niso hotele zapustiti prizorišča. Ko smo bili končno sami, smo zbrali preostalo hrano in jo družno pojedli, saj so nas čakale še debele štiri ure hoje v dolino.

Nadaljevanje poti po Julijskih Alpah v decembrskem PENU

Ivanka Klopčič

Prek Plemenic na Triglav

smo vedrili pod nekim kozolcem, v prvem jutranjem mraku pa nosili k naraslemu hudourniku (ki je sicer suha struga) kamenje in debela »bujrala«, da bi se prebili čezenj. Smeha in vode v čevljih pri tem opravi ni manjkalo. Dež je ponehal, pač pa je sredi poti začelo snežiti, zato smo prišli prvi trije na polovico otvoritvenega govora, preostali pa le na ogled doma.

V Kotu smo se znašli tudi 23. oktobra 1998, ko je dolga in topla jesen podaljševala planinsko sezono, vendar je bil tisto jutro Kot meglen in zoprno moker. Komaj smo čakali, da pridemo nad gozdno mejo. Tam pa so nam začele noge čudno drseti sem in tja. Pozled! Skale, stezo in travo je pokrival leden oklep. »Obračamo?« smo se prepadeni spraševali. Skušajmo priti do Staničeve, potem pa čez Prag v Vrata, smo sklenili. Naenkrat se je na prelomu steze nad nami pojavil kozorog. Kar stal je tam in nas gledal. Pozabili smo na led in se vsi štirje stisnili k večji skali. Kozel je pokimal in se mirno napotil navzdol, se ustavil vstric nas in si nas nekaj minut ogledoval, potem pa šel naprej. Lovili smo fotoaparate, a ni se obrnil. Vili je s svojo lovsko izkušnjo ocenil, da gre za starega, bližajoči se zimi primerno rejenega samca, ki se v zaščitenem območju Triglavskega narodnega parka ne boji ljudi. Više gori so bile skale suhe in pri Staničevi koči nam je planinec, ki se je že vračal z vrha, povedal, da je malo pod Kredarico sonce. Kmalu smo se prebili nad megleno morje in se otročje veselili gora, ki so štrlele iz njega. Glej tam čez Škrlatico, smo si kazali, desno so Oltarji, bliže sem je Dolkova špica, levo vidiš Razor in še bolj levo Špik in Prisojnik, tam zadaj pa sta lepota Jalovec in Mangrt. Skoraj vsi najvišji vrhovi Julijcev so bili okrog nas, pod

NAJ zaspanec Pomurja

Pridno ste pošiljali dopisnice in tu so rezultati.

Prepričljivo in z veliko prednostjo je zmagal gospod zaspanec pod črko B (saj se še spomnite, tisti z jezuškom nad glavo) ČESTITAMO! Za tolažbo ..., saj vemo, da so te NAJ...NAJ...NAJ... pajdaši »namočili«.

Zaspanec J. F. prejme prvo nagrado (po njegovem izboru) v trgovini ORFAM v Murski Soboti, vsi finalisti pa prejmejo tolažilno nagrado. PONOVRNO ČESTITAMO! Zmagovalca smo povprašali, ali se posnetega prizora kaj spomni. Skromno je dejal: »Pa kaki, mel san čisto kmico, vej bi jo vi pri tej količini tudi meli.« Vsi, ki ste poslali dopisnice, ste prišli v boben. Nagrado (našo majico) prejme Dušan Horvat, Hotiza 143, Lendava. Ker pa mu je nagrado izvlekel Adi Smolar (tisti z dolgimi prsti), dobi Dušan tudi Adijevo kaseto s podpisom. BRAVO!

NAJ bolj mastna, pikantna ... fotografija

PRED VAMI SO PRAVI VELIKI IN MALI PACKI.

Prejeli smo veliko fotografij, a kaj, ko so izvirne, pikantne ... ostale doma na toplem. Zakaj jih skrivate v albumih? Pustite malo veselja še drugim, saj veste, kako pravijo, najslajše se je smejati na tuji račun. Pred vami so najbolj pogumni:

Lakota, vrvilte, na začetki je bilo vsega puno ...

Ka gen? Mamin mečmelov, pa ka, če ne trufin ... Glavno, ka je odlično.

Ja, pa ka!

Ne zajebavajte me ... Dajte mi glavno jed.

Dragi PENOVCi, to je to! Pa si je le nekdo upal pokazati še kaj več. Pornografija ... Ne, mi smo najboukši!

Enouk ga že pogen.

Torej šest novih fotografij, vi pa odločate, katera bo zmagala. Na dopisnico napišite črko (A, B, C, D, E ali F) vašega izbranca in jo pošljite na naslov: agencija VENERA, Ulica arh. Novaka 13, 9000 Murska Sobotna, s pripišom »za najbolj mastno fotografijo«. Vsi sodelujoči pridete v boben, enega čaka nagrada.

Imate doma štirinožnega prijatelja, frfotajočega ljubljénčka, kosmatinca ... POŠLJITE FOTOGRAFIJO, ki pa mora biti hudomušna. Izbirali bomo NAJ...NAJ...NAJ... KOSMATINCA, vse, kar leze in pleza, frči in se plazi, tisto, kar je vaša radost in včasih muka. Uživajmo skupaj! Veseli bomo vaših slik, ki jih seveda na koncu vrnemo. Zmagovalca čaka lepa nagrada!

FJF SKRILEC d.o.o.
Murska Sobotna
Lendavska 37, 9000 Murska Sobotna
tel: (02)523 13 98 / fax: (02)523 13 79

Kdo pa so ti mladi fantje?

Dirke

(Spomini kratkohlačnika)

Dirke v Soboti so bile vedno svojevrsten praznik. Bile so enkrat v nedeljo v pozni pomladi in ne spomnim se, da bi bilo kdaj slabo vreme. Mislim, da je bilo tisti dan, ko so dirkali, vedno sonce.

Prve dirke so organizirali kmalu po vojni. Na njih so sodelovali v glavnem soboški obrtniki, ki so imeli svoje motorje. Po letu 1950 so na dirkah sodelovali tudi gostje, v začetku sedemdesetih, ko so organizirali dirko za svetovno prvenstvo, pa se je v Soboti zbrala tudi takratna elita, kot so bili Grasseti in bogve kateri svetovno znani dirkači še.

Med organizatorji oziroma funkcionarji prvih dirk so bili tudi nekdanji Benkov uradnik Rusanov, funkcionar AMD-ja Topolovec in slatinar Rituper, vse skupaj pa je delovalo pod okriljem avtomoto društva. Dirkali pa so Žitek, Kuštor, Šarotar, Gomboši, krojač Sabo, strojni ključavničar Vljaj, Lesjak in še bi jih lahko nekaj našeli oziroma smo jih pozabili. Pozneje so se pojavila tudi nova imena iz naših logov, ki so bila uspešna tudi v takratni Jugoslaviji. Vsekakor sta bila med najboljšimi in najbolj znanimi Černjavič in Berden pa tudi Štefanec in še kakšen bi se našel, ki se je s svojim rezultatom vpisal v imenik slovenskih dirkačev. Od slovenskih imen so mi ostala v spominu Drogenik, Salobir in Mrzel. Zmagovalec v kategoriji je vozil časten krog. Okrog vratu je imel lepo pleten lovorjev venec in bil deležen bogatega aplavza. Oprema dirkačev je bila skromna. Očala, čelada brez vizirja, zaradi prahu, takrat še ni bilo asfalta, pa so imeli čez usta zvezane rute.

V začetku 50. let so na koncu motornih dirk priredili še avtomobilsko dirko. To so bili pravi dirkalni avtomobili v obliki cigare, s katerimi so dirkali pred 2. svetovno vojno. Trije avtomobili so bili, ki smo jih poznali po barvah: rdeča, rumena, modra. Vsaj tri leta zapored so popestrili soboške dirke. Avtomobili so se pripeljali iz Beograda ali Zagreba.

torje, jih prižigali, ugašali, razstavljali in ponovno sestavljali, se vozili na poskusne vožnje, se vračali in ponovno drezali v motorje. Takšen vrvež se je po navadi začel že v petek popoldne in trajal vso soboto.

Dirkači so imeli navadne motorje. Dirkalnih takrat še ni bilo, šele pozneje so prišle na vrsto, predelane, »frizirane mašine«. Svojim motorjem so odstranili luči, da so na tisto mesto namestili dirkalne številke. Motorjem so obvezno sneli izpušne cevi, v gorivo pa dodali nekaj etra. Nemogoč hrup, pomešan z izpušnimi hlapi bencina, pomešanega z etrom, je ustvarjal napetost, ki se je stopnjevala do poznega sobotnega večera in se začela ponovno v nedeljo navsezgodaj zjutraj, ko so tisti del ulic, ki so bile namenjene dirki, zaprli za promet. Na vseh ostrejših zavojih so postavili bale iz slame. Ko sta že dirkala Černjavič in Berden, so celo zaprli cesto pri Črnskih mejah, da sta lahko trenirala vožnjo v ovinke.

Dirkali so v kar nekaj kategorijah. Od 50 pa vse do 500 ccm in prikolic. V najnižji kategoriji so dirkali mopedisti. Celo živinozdravnik Plantarič, ki je svoj moped že prej na moč predelal, je dirkal Dandanes bi bila morda dirka s tistimi mopedi videti klavno, takrat pa je

imela svoj smisel in nam je bilo njihovo tekmovanje skorajda ravno tako zanimivo kot dirka motorjev z višjo prostornino.

Ob vsaki dirki je bilo nekaj padcev, tudi s hujšimi posledicami, vendar, kolikor se spomnim, nesreče, ki bi se končala s smrtjo, ni bilo. Vsako leto smo govorili, da je en dirkač pri Polaničevi gostilni zavozil v krompir. Ali je bilo res ali ne, ne vem. Pri današnji Osnovni šoli I se je dirkač celo zaletel v množico. Med ranjenimi gledalci je bil tudi moj sošolec. Kakšne tri dni je bil v bolnici, nato pa se je ves v povojih prikazal v šoli. Bil je »glavni« in vsi smo mu na neki način zavidali in bogve kolikokrat poslušali njegovo zgodbo o nesreči, ki jo je bil vsakemu vedno pripravljen povedati.

V začetku sedemdesetih let so bile dirke v Soboti že tako znane – evidentirane so bile tudi v svetovnem koledarju dirk –, da si jih je prišlo ogledat tudi veliko Avstrijcev.

Zadnje dirke so imele start pri današnjem kinu. Takratno gradbeno podjetje Pomurje je čez cesto postavilo veliko častno tribuno. Ko so dirkači že skoraj prevozili prvi krog in bili pri prvi osemletki, se je radovedna množica na tribuni nagnila naprej. Železna konstrukcija je popustila in se sesula na cesto. Na vso srečo še pred naletom dirkačev, ki so se imeli čas zavirati in se izogniti, tako da hujših poškodb ni bilo. Tisto leto pa je bila na dirki v Škofji Loki nesreča s smrtnim izidom. Tista nesreča in soboška sta bili vzrok, da so takrat v Sloveniji uradno prepovedali cestnohitrostne dirke.

Od 29. novembra do 27. decembra

HOROSKOPEN

Pripravlja: Agencija Hogod

za mlade od 6. do 96. leta, ki priznavajo ljubezen

OVEN

(21. III. – 20. IV.)

December se bo začel z nekaj napetostmi in negotovostmi v medosebnih odnosih, ki bi se lahko nadaljevale celo ves mesec. Pripravite se na precej zahtevno in naporno obdobje! Zavedajte se, da bodo izzivi veliki in potrpljenje majhno. Močno se boste morali potruditi, da ustrezete vsem, posebno skrb pa bodo, kot rečeno, zahtevali partnerski odnosi, ki bodo ponovno stopili v ospredje po 9. decembru.

BIK

(21. IV. – 21. V.)

Vaš avanturistični duh bo zablestel v vsej svoji moči. Po 15. boste večkrat agresivni in neučakani. Kje hodite in kdaj se boste vrnili, bo vprašanje, ki ga bodo vaši bližnji večkrat izgovorili. V bistvu morate razmisliti, kaj bi sploh radi, in to potem jasno povejte. Na delovnem področju ničesar ne počnite na lastno pest, ampak se posvetujte z nadrejenimi. Zasluzite manj, kot nameravate porabiti.

DVOJČKA

(22. V. – 21. VI.)

Razmišljali boste o stvareh, o katerih ponavadi sploh ne razmišljate. Pojavila se bodo dobra ideja. Do nerazumevanja pride zato, ker se premalo jasho in natančno izražate. Pri poslu bo razpoloženje spremenljivo. Z neko osebo boste navezali zelo pristen odnos. Pozneje vam bo pomagala. Ob pravem času in na pravem mestu boste izboljšali položaj. Za stvari, ki so obsojene na propad, ne izgublajte energije.

RAK

(22. VI. – 22. VII.)

Prihaja obdobje, ko boste na vrhuncu moči. Privoščili si boste marsikaj, ob tem pa imeli občutek, da vam primanjkuje ljubezni. Čeprav menite, da denar ni vse, boste kmalu ugotovili, kako hudo je brez njega. Včasih pozabljate na sebe in najbližje, to pa ni dobro. Preskušali boste partnerjevo potrpežljivost. Vmes bo treba, da se umirate in razmislite o svojih težavah.

Ž

Živahen november! Povezali se boste s prijatelji, za katere prej niste imeli časa, zato bo vaše družabno življenje spet pestrejše in zanimivejše. V službi boste dajali prednost raziskovanju pred rutinskim delom. Na splošno bo prva polovica meseca stabilnejša od druge. Počasi in zanesljivo boste dosegali neki dobro premišljen in stvaren cilj. Razburljivo v zadnji desetini meseca, ko bodo vaša čustva na preizkušnji.

L

Lep mesec za device, ki boste res uspešno dokazovale svoje nadpovprečne umske sposobnosti! Po 8. decembru, ko prestopi vaš vladar Merkur v škorpiona, boste postali še natančnejši in redoljubnejši, kot ste sicer. Vpliv bo trajal do 27. novembra. Izkoristite ga za vsakršna dela, ki zahtevajo predanost, zbranost, analitičnost, kritičnost... Streznitev bi lahko nastopila v zadnjih dneh meseca.

V

Vroči december. Zunanje temperature seveda ne bodo takšne, toda v sebi boste tako polni energije in navdušenja, da ne boste imeli niti za trenutek časa, da bi se ustavili. To velja predvsem za tiste mlajše med vami, če pa ste že starejši ali manj odporni, bi silno energijo Marsa, ki bo prehajala vaše znamenje kar ves december, lahko občutili tudi kot napad kake bolezni in z njo povišano temperaturo.

Č

Čudovito lep mesec je pred vami! Številni planeti v vašem znamenju kažejo, da boste postali še privlačnejši, kot ste sicer. Zvezde zagotavljajo dobro počutje, vitalnost in zdravje pa tudi uspeh. Nekaj stresa v tem pogledu lahko pričakujete le okoli 5. in 13., ko bi lahko tudi kaj izgubili. Merkur in Venera bosta do konca meseca skrbela za pestro družabno življenje in predvsem za srečo v ljubezni!

LEV

(23. VII. – 22. VIII.)

DEVICA

(23. VIII. – 22. IX.)

TEHTNICA

(23. IX. – 22. X.)

ŠKORPIJON

(23. X. – 21. XI.)

STRELEC

(22. XI. – 21. XII.)

V

Včasih ne razmišljate dovolj o sebi. Prišlo bo obdobje, ko se boste morali spoprijeti s stvarmi, ki jih že nekaj časa potiskate v stran, čeprav se dobro zavedate njihove pomembnosti. Kljub mesecu zabave velike možnosti za uspešno sklepanje novih poslov in dogovorov. Z malo truda in s pomočjo sodelavcev boste veliko dosegli. Pazite na izjave. Partner vam bo stal ob strani, zato poskrbite, da ne bo razočaran.

KOZOROG

(22. XII. – 20. I.)

K

Komunikacija in sodelovanje s prijatelji bosta imela ključno vlogo prav ves mesec, po 15. pa se bo začelo novo obdobje. Kmalu boste morda ugledali čisto nov vir dohodka ali pa z obnovitvijo nekega starega znanja odslej zaslužili več. Na finančnem področju bi lahko imeli po drugi strani tudi nekaj smole. Nekaj težav na začetku meseca, po 9. decembru pa več sreče in skladnosti.

VODNAR

(21. I. – 19. II.)

V

Vroč in pester december! Obdobje pred vami prinaša novo energijo in potrudite se, da jo boste čim koristneje uporabili. Večja občutljivost v prvi polovici meseca. V drugi polovici težave minejo (predvsem tiste, ki ste si jih ustvarili v svoji glavi). Odnos s partnerjem bo bolj napet v začetku meseca, pozneje sprostitev tudi zato, ker boste našli prave rešitve tudi za najbolj zapletene težave. Nekaj zadržev ostane nedokončanih.

RIBI

(20. II. – 20. III.)

P

Pred vami je čudovito lep mesec! Številni planeti v vašem znamenju kažejo, da boste postali še privlačnejši, kot ste sicer. Sonce bo skrbelo za dobro vitalnost in zdravje pa tudi za uspeh. Nekaj stresa v tem pogledu lahko pričakujete le okoli 5. in 13., ko bi lahko tudi kaj izgubili. Merkur in Venera bosta skrbela do konca meseca za pestro družabno življenje in predvsem za srečo v ljubezni!

NATALIJA VERBOTEN IN HELENA BLAGNE

Natalija in Helena se na fotografiji nista prepirali o tem, katera ima večje in lepše oprsje, ampak sta prijetno klepetali o stillistih in frizerjih. Res pa je, da je na tokratnem koncertu Zaigraymo in zapojmo po domače gledalke in gledalce v športni dvorani pri tretji osnovni šoli v Murski Soboti bolj navdušila mlajša in ...

In če smo že pri tem, koga je bilo občinstvo najbolj veselo, moramo omeniti gosta iz sosednje Hrvaške, Dražena Zečića, ki je obiskovalke in obiskovalce spravil na noge s skladbo Kad preko mora. Z njim se je veselil tudi voditelj četrtkove večerne oddaje na Murskem valu Geza se zeza, ki je priljubljenega hrvaškega pevcu tudi povabil na koncert.

TER DRAŽEN ZEČIĆ
IN GEZA FARKAŠ

HITOVA ZMAGOVALKA ALENKA GODEC

Odkar je izgubila odlična slovenska pevka Alenka Godec nekaj odvečnih kilogramov, je postala tudi samozavestnejša. To pa se pozna tudi pri njenih nastopih. Najprej je osvojila s stasom in glasom ter skladbo Če hočeš ali ne občinstvo in žirijo na letošnji Emi ter pristala na tretjem mestu, 3. novembra pa še prepričljivo zmagala na Hitovem festivalu s skladbo V meni je moč. Melodijo zanjo je napisal Aleš Klinar, aranžma Aleš Čadež, besedilo pa je prispevala poleg Alenke še Anja Rupel.

DVA »ZLATA PETELINČKA« V STUDIJU MURSKEGA VALA

Vlado Kreslin in Adi Smolar – dobitnika letošnjih zlatih glasbenih petelinov. Prvi, ki danes praznuje rojstni dan, ga je dobil za najboljši album leta Ptíč, drugi pa za najboljši album glasbe za otroke Jaz ne grem v šolo. Prvi je bil naš gost v ponedeljkovem MV DURU, drugi pa bo 10. decembra 2001., ko bo prvi pripravil 10. tradicionalni koncert v Cankarjevem domu v Ljubljani.

KORENOV LUJZEK IZDAL SVOJO PRVO KASETO

Upokojeni ključavničar Alojz Koren iz Nedeljske ordinacije ne počiva. V teh dneh je izšla pri založbi Slovenija records njegova prva kasetna s pomenljivim naslovom: »THE BEST OF« (TA BOJŠO VUN POBRONO, 1. VOL), ob poslušanju katere boste prišli na svoj račun vsi tisti, ki mu radi prisluhnete ob nedeljskih večerih, saj vas ob njej čaka cela ura zabave. Na sliki poleg Lujzeka ni vol, ampak krava Liša in ne Meta, kot ste bili morda prepričani nekateri. Kaj ima pri vsem tem vol, še raziskujemo.

JABOLKO NE PADE DALEČ OD DREVEŠA ... ČE NI NA HRIBU

Veseli smo, da naši glasbeniki poskrbijo tudi za svoje glasbene naslednike. To z besedami in fotografijama potrjujeta nekdanja članica skupin DOROJA in BERADIO, zdaj pa dueta DORINA & DEJAN Dorina Gujt. Za hčerko Anjo, ki je pred kratkim dopolnila dva

meseca, Dorina že danes trdi, da je glasnejša od nje, ter Tadej Šalamun, vodja, pevec in klavirist skupine HAY, ki je zelo ponosen na malo Nušo. Ne tisto, ki je pela na Evrosongu, ampak na svojo petmesečno hčerko, ki najbolj uživa, ko ji očka zapoje Čuval te bom.

BILA LIDIJA KODRIČ, PRIHAJA TINKARA KOVAČ

V torek, 20. novembra, je nastopila v JUKEBOXU Lidija Kodrič, ki se je starejši spominjate po pesmi Danes mi je šestnajst let, s katero je pevka zaslovela daljnega leta 1962. Mlajši pa so jo lahko spoznali v JUKEBOXU. Verjemite, kljub letom, ki jih dobro skriva, »dekle« še vedno odlično poje. Murskovalovec Boštjan Rous pa že pripravlja decembrski JUKEBOX. Gostja bo odlična slovenska pop – rock pevka Tinkara Kovač, ki je med slovenskimi izvajalkami dobila največ glasbenih petelinov.

JUKEBOX s Tinkaro
Kovač pri soboški Zvezdi
bo v torek,
18. decembra 2001

»Moja otroka sta moj svet!«

To je povedala potem, ko se je ločila od Borisa Beckerja. Poznavalci so bili mnenja, da se bo umaknila iz javnega življenja in počasi utonila v pozabila. Zgodilo pa se je ravno obratno. Barbara Becker, ki je ves čas živela v senci svojega slavnega soproga, je šele po ločitvi postala znana. Nekaj časa je sicer živela odmaknjeno na Floridi, zdaj pa vemo, da se dnevno najmanj tri ure ukvarja z joga in, to pa je najpomembnejše, začela je peti. »Joga mi je pomagala, da sem pozabila na Borisa in mi dala moč, da sem postala to, kar sem. Zdaj pojem. To je bila že moja želja iz otroštva in zdaj se mi je uresničila. Joga mi daje harmonijo in ravnovesje v življenju,« ne more prehvaliti te

vzhodnjaške oblike rekreacije in filozofije.

Ohcet bo!

Tako sta sklenila Paul McCartney in njegova spremljevalka Heather Mills. Novico je povedal sam Paul na Dunaju, ko je prejemal ob svetovnem dnevu moških iz rok komika Otta Walkesa nagrado za življenjsko delo. »Da« bosta dahnili junija prihodnje leto. Da prireditev, kjer je bila povedana novica, ni bila kar tako, govori seznam pomembnežev, ki so novico slišali med prvimi oziroma naravnost iz Paulovih ust: Luciano Pavarotti, Gorbačov s hčerko Anastazijo, Niki Lauda itd.

Mati in hči

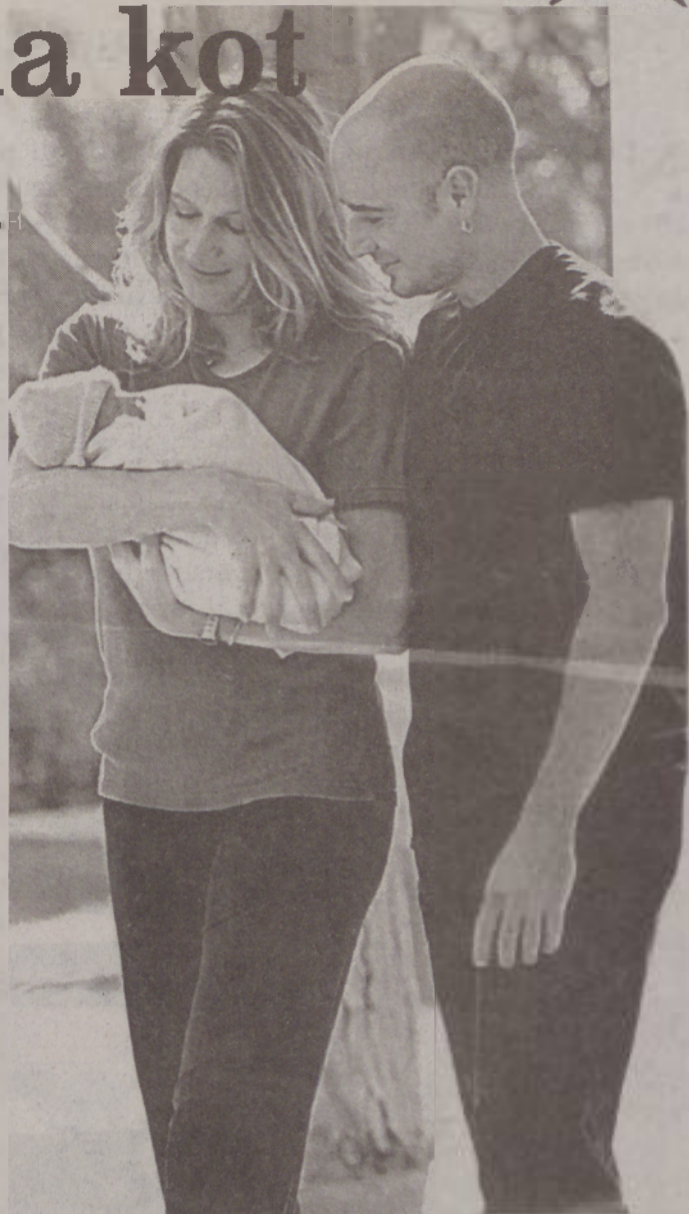

Ne bomo se trudili in ugotavljali, katera je mati Jolanda in katera hči Joliette. Obe sta lepi. Vsekakor je za mater kompliment, če v trenutku ne moreš ugotoviti razlike. Pomembna je mati! Usodno leto za mater Jolando je bilo 1968. Takrat je bila na počitnicah v Umagu, kjer jo je opazil fotograf in ji ponudil sodelovanje na prireditvi Miss Teenenager. Naslednje poletje je Jolanda Perko že postala miss Portoroža. Zvezda je bila rojena... Do konca študija na filozofski fakulteti je živela v Ljubljani, nato se je preselila v Rim. Tam se je poročila z bogatašem. Leta 1972 se je rodila hčerka Joliette. Danes je Jolanda v Italiji uspešna podjetnica. Nasvetov ne daje pa tudi sprejema jih ne.

Srečna kot nikoli

To je torej ta, ki ga čaka lepa in bogata prihodnost: Jaden Gil. Tako je ime 2600 gramov težkemu dojenčku, ki ga je pred kratkim povila očku Andreu Agassiju Steffi Graf. Kaže, da se je začelo s poroko dveh teniških zvezd umirjeno obdobje. Vsak po svoje sta imela v preteklosti nekaj škandalov, s tem da je Steffi po tej plati vodila. Utaja davkov in namigovanje na čudne odnose z očetom pred dveina letoma sta bila vrhunec negativnih novic iz njenega življenja.

»To je najponosnejši dan v najinem življenju. Nikoli nisem bila srečnejša,« je izjavila ponosna mlada mati in dodala, da ne bo pustila, da bi njen otrok odraščal v luči reporterskih žarometov. Lačen in pozabljen pa Jaaden Gil ne bo.

Srečna mamica in očka. Malček je takoj dobil nemški in ameriški potni list.

Ljubi Evropo

Ob obisku Slovenije Bill Clinton ni mogel prehvaliti sprejema, ljudi in lepote dežele, ki jo je prvič obiskal. Kljub temu, kaže, dežele na sončni strani Alp nima na spisku tistih, ki jih mora obiskati, ko je v Evropi. Konec oktobra se je mudil na stari celini in obiskal Rim, London, Ate, Madrid, Malorco, Barcelono in Bruselj. Obisk je bil zasebni, vendar so se ob njem, kjerkoli že je bil, vedno pojavile tudi osebnosti iz evropskega političnega življenja – pa naj bo to španski kralj, britanski premier ali monaški princ. Če govorimo o Clintonu v Evropi, moramo povedati, da je bil zdaj, novembra v Parizu, decembra pa načrtuje obisk hčerke, ki študira na elitni britanski univerzi v Oxfordu.

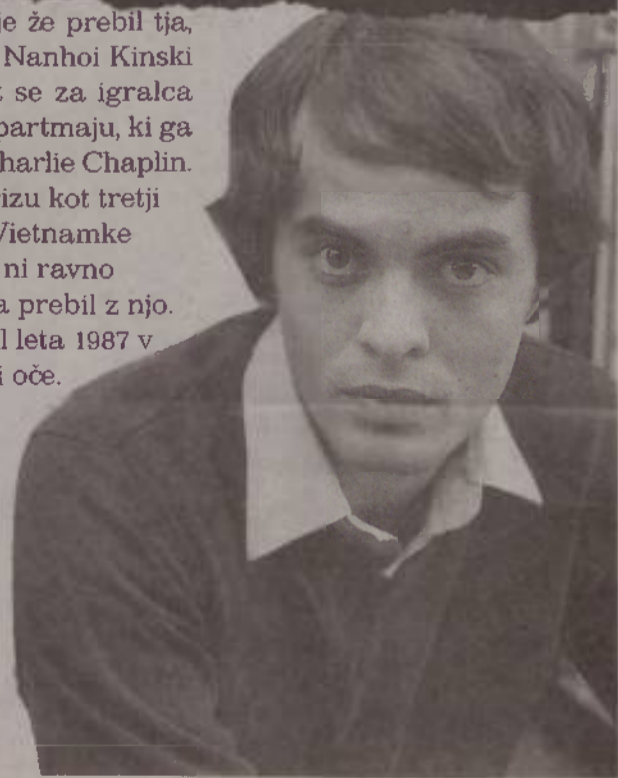

Clinton v havajski sranci ob obisku barcelonske katedrale

Po očetovih stopinjah

Deset let po očetovi smrti se je že prebil tja, kjer je njegov oče začel. Nikolai Nanhoi Kinski je postal filmski igravec. In kot se za igralca spodobi, živi v Los Angelesu, v apartmaju, ki ga je v tridesetih letih dal zgraditi Charlie Chaplin.

Rodil se je 30. julija 1976 v Parizu kot tretji otrok Klause Kinskega in prvi Vietnamke Minhoi. Ker se mati s Klausom ni ravno razumela, je Nikolai večino časa prebil z njo. Pred kamere se je prvič postavil leta 1987 v filmu Paganini, kjer je igral tudi oče. Film ni bil kaj posebnega, je pa vplival, da se je vpisal na igralsko akademijo univerze v Los Angelesu. Pravo kariero je začel leta 1994 z glavno vlogo v filmu Jamila. V nasprotju z očetom, ki je igral vloge zločincev in psihičpatov, igra Nikolai nežne like. V teh dneh se je mudil v Frankfurtu, kjer se je v muzeju udeležil otvoritve razstave Jaz, Kinski.

Bralci Péna se predstavljajo

Tonček, ki rad dela

V
Muri

Nisem bil pobudnik te predstavitve, bil pa sem prijetno presenečen, ko me je poklical sodelavec Péna in me povprašal, ali sem pripravljen, da kaj povem o sebi, češ da me je že večkrat slišal govoriti, izražati mnenja in spraševati to in ono na Murskem valu ter da ima občutek, da bi bil zanimiv gost Vestnikove priloge. Pristal sem na srečanje, kaj vse mi je zletelo z jezika, pa lahko preberete.

Bil med brigadirji

Uradno mi je ime Anton, tako kot očetu, a tako reč vsi, ki me poznajo, me kličejo Tonček; nosim tudi očetov priimek Golob. Nekaj let po rojstvu sem preživel v Lomanošah, nato sem se skupaj s starši preselil v Gornjo Radgono, kjer mi teče že petintrideseto leto bivanja. Počutim se Radgončan. Štiri leta osemletke sem obiskoval šolo v grajskem poslopju, drugo polovico pa v novi šoli. Nisem bil ravno med najboljšimi učenci, posebej rad pa sem

S sošolcem Bojan Jozeljsem sem se udeležil leta 1981 na njegovo pobudo prvega maratona treh src. Dobil sem številko 347, uvrstil pa sem se nekje okrog sredine.

imel tehnični pouk in kemijo. Šolanje sem nadaljeval na centru poklicnih sol v Murski Soboti, in sicer sem se vpisal v 3-letni program za krojača. V razredu nas je bilo pet fantov in devetnajst deklet. To so bila zelo lepa leta. Ob koncu šole smo se fantje pogovarjali, da bi šli s kolesi na morje, a tega načrta nismo uspeli uresničiti. Štirje pa smo se udeležili prostovoljne mladinske delovne akcije v Zagrebu Ora - Sava '81. Bilo je zanimivo in od tam sem se vrnil z lepimi spomini. Škoda, da danes ni podobnih akcij.

Pride prej, ostane dlje, če je potrebno

Avgusta leta 1982 sem se zaposlil v obratu Mure v Gornji Radgoni na delovnem mestu krojača.

Bilo mi je okrog pet let, ko je nastala tale fotografije, in sicer v bližini Sicinijeve vile v Gor. Radgoni, kjer smo nekaj let stanovali.

Na delovnem mestu v obratu Mure, ko sem bil še ledik, brez brade in brkov.

Čez čas sem moral k vojakom, in to v enoto protiazijske obrambe v Nikšić. Kakšna sreča, da sem znal pisati na pisalni stroj! Tega me je naučil starejši gospod na občini v Gornji Radgoni, kjer je bila mama hišnica. V šoli pa me je zanimala tudi cirilica, tako da sem oboje obvladal še kar dobro. Ko je za to zvedel komandant kasarne, me je premestil v svojo pisarno, kjer se mi je res dobro godilo.

Ko sem se vrnil od vojaka, so me v Muri razporedili na drugo delovno mesto, in sicer v prirojevvalnico, kjer sem po petih letih napredoval v mojstra in to sem še danes. Rad hodim v službo in z veseljem opravljam svoje delo. Če je potrebno, pridem tudi prej ali pa ostanem dlje časa na delovnem mestu.

Ne prave kave, ne cigaret

V Muri sem spoznal tudi svojo ženo Veroniko, s katero sva delala v isti brigadi. Zdaj delava v nasprotnih izmenah zaradi sina Danija, tako da je eden lahko vedno z njim doma. Če je pot-

rebno, skuham tudi kosilo in pri tem se upam pomeriti z ženskami, razen pri pecivu. Sicer pa imata doma prednost pri kuhanju žena in mama Marija. Jaz sem običajno glavni samo pri jedeh na žaru, ki jih imam tudi najraje, in sicer poleg ocvrtih lignjev. Jem pa tako rekoč vse, le prežganke ne maram. Ne pijem prave kave in ne kadim, le kakšen kozarec piva ali dobre kapljice kdaj pa kdaj spijem.

Brado sem si pustil rasti najprej kar tako, ko sem si jo obril, pa je bila žena razočarana, zato jo zdaj nosim že osem let.

Lepa dekleta, dopisovanje, želje ...

Moj največji konjiček je zbiranje pločevink vseh vrst in iz različnih držav. Doslej mi jih je uspelo zbrati okrog 300. Prostora na kuhinjskih elementih mi že zmanjkuje, odnehati pa vseeno še ne nameravam. Zbiram tudi koledarje z lepimi dekleti. Njihove fotografije imam razobešene v kuhinji, da me motivirajo pri delu, na primer pri reševanju križank. Vsak teden jih rešim in pošljem na različne naslove okrog štirideset. Zdaj mi pri tem z veseljem pomaga že tudi sin Dani. Če me v mislih preveč zanese, pa se zazrem v gobelin *Zadnja večerja*, ki ga je našla žena. Svočasem sem zbiral tudi fotografije znanih pevcev doma in po svetu. Z nekaterimi sem si tudi dopisoval, najdlje s Tatjano Dremelj. Odgovore pa sem dobil od Moni Kovačič, Ljupke Dimitrovske, Oliverja Dragojeviča, Novih fosilov, Zdravka Čoliča, Čobija, ansambla Bijelo dugme itd. Tudi svetovno znani ansambel Bee Geess mi je poslal svojo fotografijo.

Neuresničenih želja in načrtov imam še veliko, zlasti pa bi bilo zelo lepo, če bi mi uspelo zgraditi svojo hišo.

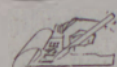

Tedensko rešim okrog štirideset nagradnih križank. Zda mi lahko pri tem pomaga tudi že sin Dani, ki obiskuje 1 letnik srednje šole za gostinstvo in turizem v Radencih.

Zbral sem že blizu tristo pločevink, ki jih je treba občasno obrisati. Za kazen naj bi to delal sam, vendar mi žena vseeno večkrat pomaga.

FOTO

Jožef G. Bistriški

Anica in Štefan

Znani krvodajalec Štefan Tratnjek iz Male Polane je bil vsekakor prijetno presenečen, ko ga je na izletu pod roko prijela mladenka (za njegova leta) Anica Varga iz Lendave. Tako mu je šlo seveda lažje in hitreje, veliko hitreje pa mu je menda bilo tudi srce ... Na srečo se je vse srečno končalo.

JOG

pen par